Redactiunea Administratiunea
Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22
Inserate mai primescŭ în Viena Rudolfŭ Mosse Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Henriŭ Schalek, Alois Herndl M. Dukes, A. Oppelik, J. Donnsberg; în Budapesta: A. V. Goldberger Anton Mezei Eckstein Bernat: în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

NUMĔRŬ DE DUMINECĂ 45)

„Gazeta“ ese în fiă-care ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., Pe treĭ lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe treĭ lunĭ 10 francĭ.
Se prenumără la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 249.—Anulŭ LIV. Braşovŭ, Sâmbătă, Duminecă, 10 (22) Noemvre. 1891.

Braşovŭ, 9 Noemvre st. v.

Intre Ungurĭ se vede pretutindenĭ o viuă mişcare faţă cu nouĕle alegerĭ de deputaţĭ dietalĭ, ce se apropiă. Partidele ungurescĭ din drépta şi din stânga încă de pe acum facŭ marĭ pregătirĭ pentru aceste alegerĭ. Simte fiă-care dintr'ênsele, că dela succesulŭ orĭ nesuccesulŭ corteşirilorŭ atêrnă rolulŭ, ce vorŭ avé sĕ-lŭ jóce timpŭ de cincĭ anĭ, câtŭ duréză acum după lege mandatulŭ de deputatŭ.

Dér mai alesŭ partidele oposiţionale maghiare suntŭ acelea, carĭ destăşură aḑĭ o activitate câtŭ se póte de mare, cu scopŭ nu numai de a'şĭ asigura têrêmulŭ de până acuma, ci de a ocupa nou têrêmŭ unde numai le va fi cu putinţă. Mişcarea oposiţionalilorŭ ungurĭ este încuragiată şi prin succesele, ce le-au avutŭ ei în dietă dela căderea lui Tisza încóce.

Astfelŭ partidele oposiţionale maghiare, atâtŭ cea apponyistă, care acum se numesce „naţională“, câtŭ şi partida celorŭ din stânga estremă, speréză că vorŭ dobêndi unŭ numĕrŭ însemnatŭ de mandate nouĕ la viitórele alegerĭ. Şi de ce sĕ nu spereze oposiţia unguréscă, că-şĭ va mări şirurile, când pretutindenea în ţéră domnesce o nemulţumire atâtŭ de mare faţă cu ministeriulŭ Szapary şi când se aşteptă, ca diregĕtorii comitatenşĭ sĕ fiă mai nepăsătorĭ ca de altă-dată faţă cu unŭ guvernŭ, care a vrutŭ sĕ nimicéscă pentru totŭ-déuna autonomia comitatensă? De ce în fine sĕ nu crédă oposiţionalii ungurĭ în viitórea lorŭ isbêndă, când tótă naţia unguréscă este ca şi fermecată de şovinismulŭ estremŭ, ce-lŭ propagă şi propovĕduescŭ ei pretutindenĭ şi la tóte ocasiunile?

Vĕḑurămŭ, cum contele Apponyi, care până acum se lăuda, că e şefulŭ unei oposiţii „moderate“, a mersŭ în tómna acésta la Têrgu-Mureşului anume pentru a lua parte la adunarea Kulturegyletului şi a preamări tendinţele de maghiarisare ale acestuia, ca sĕ ḑică Sĕcuii despre elŭ: uitaţĭ ce Maghiarŭ mare este! Şi ca nu cumva numirea de oposiţiă „moderată“ sĕ facă pe publiculŭ maghiarŭ sĕ crédă, că nu ar fi destulŭ de şovinistă, partida contelui Apponyi şi-a schimbatŭ chiar şi firma, numindu-se: partida „naţională“; ceea ce în împrejurările de aḑĭ însemnéză atâta, câtŭ naţională-maghiară-şovinistă.

Şi fiindcă amintirămŭ despre venirea lui Apponyi în Ardealŭ, trebue sĕ avemŭ în vedere, că cercurile electorale ale Ardealului îi pricinuescŭ în timpulŭ de faţă multă bătaiă de capŭ oposiţiei ungurescĭ.

Scimŭ, că dintre cei 74 deputaţĭ, ce au fostŭ aleşĭ în Ardélŭ cu ajutorulŭ legei electorale esceptionale, care se trage din vremile lui Han-Tătarŭ, 56 au eşitŭ totŭ de ai guvernului, pe sprîncénă; 9 deputaţĭ au alesŭ Saşii, carĭ, precum scimŭ, mai multŭ facŭ o politică guvernamentală, decâtŭ oposiţională; ér oposiţia maghiară a reuşitŭ numai în 9 cercurĭ electorale ardelenescĭ, dintre carĭ 6 le-au dobênditŭ apponyiştii, ér 3 cei din stânga estremă.

Aşa-déră din Ardealŭ, din acéstă ţéră năpustită şi părăginită, care cu ajutorulŭ unei micĭ minorităţĭ a poporaţiunei sale este esploatată numai în interesulŭ celorŭ dela putere şi în paguba politică şi naţională a poporului românŭ băştinaşŭ, iese relativŭ celŭ mai mare contingentŭ de deputaţĭ guvernamentalĭ. Lucru naturalŭ, că partidele oposiţionale, vrêndŭ sĕ-şĭ înmulţéscă mandatele, au pusŭ ochii pe Ardealŭ. Şi fiindcă în Ardealŭ aḑĭ numai cu ajutorulŭ minorităţii privilegiate maghiare se póte face trébă la alegerĭ, foile oposiţionale maghiare au începutŭ sĕ se ocupe mai cu de-adinsulŭ de „causa Maghiarilorŭ din Ardealŭ“, ca sĕ-i câştige pentru oposiţiă.

Cei mai multŭ compătimiţĭ de oposiţionalii maghiarĭ suntŭ aḑĭ Ungurii din Ardealŭ. Ii plângŭ, pentru-că ei suntŭ cei năpustiţĭ — ḑice-se — ei suntŭ lăsaţĭ pe mâna Românilorŭ, ca sĕ-i înghiţă de vii; îi compătimescŭ pentru-că, ḑice-se, guvernul nu se 'nteresézá de causa lorŭ, nu-i ia în apĕrare, cu tóte că le dă din 74 de cercurĭ electorale 65, le dă tóte deregĕtoriile din ţéră pe mâna lorŭ, le face universitate, şcolĭ şi kişdedovurĭ din visteria statului, le sprijinesce Kulturegyletulŭ, le face căi ferate după dorinţă, primesce în sînulŭ sĕu pe unŭ Ungurŭ ardeleanŭ, ca sĕ pótă ḑice, că au şi unŭ ministru din sînulŭ lorŭ ş. a. ş. a. Le face guvernulŭ tóte acestea pentru ei, pe când pentru majoritatea ţĕrii nu mişcă nicĭ degetulŭ şi nu cheltuesce nicĭ unŭ banŭ frântŭ!!

Ajunge, că Apponyi şi Ugron găsescŭ, că trebue neapĕratŭ sĕ fiă scăpatŭ elementulŭ maghiarŭ ardelenescŭ din ghiarele leului Szapary, ca sĕ ajute la întărirea rêndurilorŭ oposiţiei.

Intr'aceea nicĭ Szapary cu ai sĕi nu stă cu mânile în sinŭ. Lucréză şi ei din rĕsputerĭ pentru a-şĭ asigura isbênda la alegerile viitóre. Foile oposiţionale nu se îndoiescŭ, că venirea miniştrilorŭ Baross şi Bethlen în Ardealŭ, sub cuvêntŭ, că vorŭ sĕ asiste la deschiderea căiei ferate din Sĕcuime, nu are altŭ scopŭ, decâtŭ de a pregăti viitórele alegerĭ în favórea guvernului. Au mai descoperitŭ oposiţionalii, că d-lŭ Szapary are de gândŭ a schimba mai mulţĭ fişpanĭ în Ardélŭ, căcĭ suntŭ câţĭva în carĭ n'are încredere, că vorŭ fi destulŭ de energicĭ în corteşirile lorŭ pentru guvernŭ.

Orĭ câtŭ s'arŭ svêrcoli însĕ oposiţionalii şi guvernamentalii ungurĭ luptându-se pentru cercurile electorale din Ardélŭ, noi Românii asupriţĭ, carĭ formămŭ majoritatea ţĕrii, sĕ nu perdemŭ nicĭ unŭ momentŭ din vedere, că ei, carĭ ni suntŭ deopotrivă adversarĭ şi carĭ lucră deopotrivă pentru nimicirea naţionalităţii nóstre, înainteză pe nisce cărărĭ, pe carĭ noi nicĭ într'unŭ casŭ şi nicĭ într'unŭ chipŭ nu putemŭ sĕ-i urmămŭ, fără de a comite o sinucidere naţională.

Sĕ veghiămŭ dér asupra mişcărilorŭ lorŭ, dér sĕ veghiămŭ înainte de tóte ca în sînulŭ nostru sĕ fiă strînsă unire şi înţelegere şi ca nicĭ unŭ Românŭ sĕ nu se abată dela calea, ce i-o prescrie programulŭ nostru naţionalŭ, care este calea dreptului şi a onórei. Numai înaintândŭ umĕrŭ la umĕrŭ pe acéstă cale, cu curagiu, cu statorniciă şi cu credinţă în învingerea dreptăţii, vomŭ puté sĕ ne împlinimŭ marea datoriă, ce ni-o impune, fiesce-căruia, sfânta causă a libertăţii şi a culturei neamului nostru românescŭ!

CRONICA POLITICĂ.

— 9 (21) Novembre.

— In comisiunea pentru armată a delegaţiunei ungare oposiţionalii ungurĭ au făcutŭ gură mare cerêndŭ ca limba maghiară sĕ fiă introdusă la esamenele de oficerĭ etc. în armată şi ca sĕ se înfiinţeze o academiă militară cu limba maghiară. Ministrulŭ de rĕsboiu a rĕspunsŭ, că ajunge deocamdată academia

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS“.

Pavelŭ Cătana.

Trad. din limba cehă.

(Fine.)

Dér nu era destulŭ cu atâta. Unde nu mi-ţĭ începură nisce ploi recĭ şi îndesate, de o udau pe biata fată din capŭ până'n picióre de mai multe-orĭ pe ḑi. De avea norocŭ sĕ dea séra peste căldurică, bine de bine, de nu, trebuia sĕ tremure tótă nóptea şi totŭ cu hainele ude sĕ rĕmână. Insĕ cu tóte nĕcazurile aceste, a cincea ḑi totŭ fŭ în satulŭ înălţatului împĕratŭ. Petrecŭ nóptea într'o crâşmă mai de rêndŭ şi când se crepa de ḑiuă, pornì pe o uliţă înainte şi intră în cea dintâi biserică, de care dĕdŭ. Multă vreme şeḑŭ îngenunchiată rugându-se Maicei prea curate sĕ-i ajute, ca sĕ-lŭ găséscă pe Pavelŭ în viéţă şi sănĕtosŭ şi tot-odată sĕ-i pótă fi drăguţului sĕu spre folosŭ şi spre mângăere.

Adêncŭ simţită fŭ acéstă rugăciune!... 'I se strîngea inima de frică, gândindŭ, că póte flăcăulŭ nu mai este între cei vii, că póte tocmai în acele clipite se află pe patulŭ morţii, că a rĕmasŭ ologŭ, că va fi chinuitŭ de durerĭ grozave. O cruntă nelinisce făcea sĕ-i tremure totŭ trupulŭ, capulŭ îi ardea ca foculŭ, ochii i-se făcuseră isvóre de lacrimĭ.

In sfêrşitŭ se ridică, îşĭ mai făcŭ o cruce şi eşindŭ din biserică, se îndreptă spre loculŭ, unde 'i se spusese, că este spitalulŭ cătănescŭ. Avea sĕ mérgă într'o parte fórte depărtată a oraşului. Uliţele cele multe şi întortochiate o făceau sĕ rĕtăcéscă la totŭ pasulŭ. In sfêrşitŭ după o mulţime de întrebărĭ şi după ce arătă mai de multe-orĭ hârtiuţa cu însemnările de acasă, află loculŭ căutatŭ. Era o zidire mare fórte. Unŭ ostaşŭ înarmatŭ se mişca de colo până colo pe dinaintea porţii, avêndŭ sĕ ţină strajă. Petronila se apropiă de elŭ şi-lŭ rugă sĕ-i spue, nu care cumva scie în ce locŭ este Pavelŭ alŭ lui Novacŭ din Rocoşinŭ.

Militarulŭ séu nu pricepea limba cehă, séu se temea sĕ stea de vorbă cu o fată în vreme de slujbă, destulŭ că nu-i dete nicĭ unŭ rĕspunsŭ şi când nepóta lui moşŭ Voina cercà sĕ intre în curte, o oprì de mână şi o împinse îndĕrĕtŭ, mormăindŭ nĕcăjitŭ pe sub musteţe. Ce era de făcutŭ?... Se dete la o parte sĕrmana, aşteptândŭ sĕ vie cineva, care sĕ o pricépă şi care sĕ-i dea vre-unŭ sfatŭ. Mai multe cătane eşiră din curte şi plecară în deosebite părţĭ, altele intrară înăuntru. Călĕtórea nóstră dete frumosŭ bună ḑiua la fiă-care şi întreba de Pavelŭ. Dér cine s'o asculte? — Câţĭva o ţinură de nu sciu ce felŭ de femee şi o luară în bătae de jocŭ; déră vĕḑêndŭ, că în chipulŭ acesta îi pricinuescŭ durere, o lăsară în pace şi-şĭ căutară de trébă.

Era la amédĭ; alŭ treilea ostaşŭ ţinea acuma straja, şi ispravă... tufă.

In sfêrşitŭ dete Dumneḑeu şi găsì fata nóstră unŭ omŭ de omeniă. Cătană era şi acesta, déră după faţă se arăta, că este bunŭ de pusŭ la rană. Petronila îşĭ luà inima în dinţĭ şi-lŭ întrebà: „Sĕ nu-ţĭ fiă cu supĕrare, stau aicĭ mai de aḑĭ diminéţă şi degéba întrebŭ pe toţĭ de Pavelŭ alŭ lui Novacŭ. Nu cum-va scii d-ta ceva despre elŭ? Şi elŭ este militarŭ şi ci-că se află aicĭ la spitalŭ. E rănitŭ la unŭ piciorŭ.

Ostaşulŭ se uità cu ochĭ marĭ la aceea, care îlŭ întrebase. Şi elŭ era Cehŭ şi cu dragă inimă voia sĕ slujéscă unŭ sufletŭ de viţa lui. Şi cu atâtŭ mai vêrtosŭ gata spre ajutorŭ, căcĭ cunoscea bine pe flăcăulŭ din Rocoşinŭ şi-lŭ iubea fórte. Elŭ rĕspunse:

„Drăguţă, sĕ scii, că sĕ fi căutatŭ cu luminarea şi nu nimeriai mai bine. Ei, dér ce sĕ-i dau de scire fêrtatului Pavelŭ?“

— „Ah! strigà Petronila cu bucuriă, aşa dér totŭ mai trăesce.“

— „Slava Domnului! ḑise cătana; cu chinŭ cu vai şĭ-a scăpatŭ pielea dela dubélă. Acuma e tare şi mare.“

— „Aşŭ vrea din totŭ sufletulŭ sĕ mĕ întêlnescŭ cu elŭ“, vorbì mai departe fata lelei Catrine; „rudeniile m'au trimisŭ anume. Fie-ţĭ milă şi-mĭ spune, unde l'aşŭ puté afla?“

Clouzal dete din umerĭ, dreptŭ semnŭ, că prea mare lucru cere dela elŭ, se uità în curte ca şi când ar fi voitŭ sĕ afle ceva de bună sémă şi apoi rĕspunse:

— „Scii ce, drăguţă? Aştéptă d-ta puţină vreme până ce eu şi cu Pavelŭ vomŭ îngriji sĕ capeţĭ intrare. Pe la trei ciasurĭ după prânḑŭ sĕ te afli aci totŭ în loculŭ acesta, eu voiu veni şi-ţĭ voiu împărtăşi ce ispravă am făcutŭ.“

Nepóta lui moşŭ Voina îi mulţumì căldurosŭ militarului, éră acesta îi dete mâna vorbindu-i:

— „Mai încetŭ cu mulţumitulŭ, căcĭ cine scie cum se va sfîrşi istoria. De

din Wiener-Neustadt în privinţa trebuinţelorŭ pentru cultivarea mai înaltă a oficerilorŭ, dér va face totŭ posibilulŭ ca în şcólele militare reale inferióre din Ungaria, sĕ se întroducă studiulŭ obligatŭ alŭ limbei maghiare. Mai departe a promisŭ, că limba regimentelorŭ, se va supune unei noi regulări pe terenulŭ resultatelorŭ celei din urmă numerări a poporaţiunei, care — scim cum şi în ce chipŭ — arată o mare lăţire a elementului maghiarŭ în regatulŭ Sf. Stefanŭ. Promisiunea ministrului de rĕsboiu, are însemnătatea, ca pe temeiulŭ acelorŭ date statistice, carĭ numai adevĕrate nu potŭ fi, se va întroduce în mai multe regimente, limba maghiară, ca limbă de regimentŭ.

Cu tóte aceste promisiunĭ ale ministrului de rĕsboiu, pe carĭ guvernamentaliĭ le înfăţişéză, ca o mare isbândă, Apponyistii şi Kossuthistii nu suntŭ mulţămiţĭ nicĭdecum. Foile lorŭ atacă în modulŭ celŭ mai înverşunatŭ pe membrii partidei liberale pentru atitudinea lorŭ observată în delegaţiunĭ. Şi se face acestora imputare, că ei voescŭ sĕ dejoséscă limba maghiară a statului la limbă de regimentŭ şi că ei ar fi compromisŭ planulŭ înfiinţărei unei academii militare a Ungariei. Nu este de lipsă o altă academiă, care n'ar avea ca limbă de instrucţiune, limba maghiară. Totŭ asemenea a fostŭ slabă atitudinea partidei liberale şi în afacerea Uzelac foile oposiţionale numesc partida liberală „partidă austro-ungară“, care ar fi gata sĕ jertfească totŭ Nemţilor, şi carĭ s'au perdutŭ în atmosfera din Viena şi ultima rĕmăşiţă a maghiarismului.

—In şedinţa din 17 Noemvre a parlamentului austriacŭ s'a discutatŭ bugetulŭ **ministerului pentru apărarea ţerei.** Cu ocasiunea acésta Cehii tinerĭ au ales pe deputatulŭ Dr. *Vaşaty*, ca vobitorŭ generalŭ contra. Acesta se plânse între altele despre aceea, că oficerilorŭ le este interdisŭ de a vorbi în limba boemă. Décă nu strică unitatea armatei, că în Pesta se vorbesce unguresce, în Agram în limba croată, în Lemberg în limba polonă, atuncĭ armata nu va simţi nicĭ o stricăciune, décă oficerii boemĭ vorŭ vorbi boemesce. (Aplause din partea Cehilorŭ tinerĭ). Boemii nu sunt în contra limbei germane, dér pentru unŭ oficerŭ este destulŭ, ca sĕ scie limba germană, atâtŭ câtŭ cere serviciulŭ. Trebue sĕ-şĭ aducă aminte ministrulŭ, că limba germană încă n'a câşcigatŭ nicĭ o luptă (Aplause din partea Cehilorŭ tinerĭ). Noi nu căutămŭ cestiunĭ de armată, dér unde observămŭ detecte, nu putemŭ tăcea. Décă ministrulŭ 'şi esprimă temerea, că se vorŭ înfiinţa „armate naţionale“, şi că aceste vorŭ porni una în contra celeilalte, atuncĭ rĕspundemŭ, că esistă honvedimea ungurésca şi landverulŭ croatŭ. Cu tóte acestea nu crede nimenea, că ar porni una în contra celeilalte. Ce e dreptŭ în anulŭ 1848 Croaţii au pornitŭ în contra Ungurilorŭ, dér acesta a fostŭ în avantagiulŭ şi salvarea Austriei (aplause din partea Cehilorŭ tinerĭ). Pretensiunile administraţiunei militare devinŭ din ce în ce mai marĭ, ca şi când rĕsboiulŭ ar fi la uşă. In Italia, Londra, Francia, vorbescŭ bărbaţi de stătŭ despre pace, numai la noi sdrângănescŭ săbiile, deşi n'avemu nicĭ unŭ motivŭ la acésta, şi nicĭ nu scimŭ pe cine sĕ-lŭ atacămŭ, şi cine ne va ataca. In Germania se ventiléză cestiunea de a întroduce serviţiulŭ militarŭ de doi anĭ. Oratorulŭ ḑise, că partida sa nu voesce sĕ ridice cestiunĭ naţionale în armată, dér nicĭ voesce ca numai în limba germană sĕ se védă bunătatea ei. (Aplause din partea Cehilorŭ tinerĭ).

SCIRILE ḐILEI.

— 9 (21) Noemvre.

Liga culturală română, secţiunea Argeşŭ, va da astăḑĭ unŭ balŭ în oraşulŭ Pitescĭ.

*
* *

Broşură politică. La Iaşĭ a apărutŭ o broşură politică alŭ cărei autorŭ este senatorulŭ George Mârzescu. Titlulŭ este: „*Tocsinulŭ poporelorŭ*“, tripla alianţă faţă cu alianţa franco-rusă, cu o critică la adresa d-lui E. de Cyon, autorulŭ „Rusiei contimporane“, „Timpulŭ“ ḑice, că D. Mârzescu se pronunţă pentru principiulŭ naţionalităţilorŭ şi-şĭ esprimă speranţa, că la césulŭ primejdiei toţĭ Românii vorŭ fi uniţĭ.

*
* *

Comande de puscĭ. Ministrulŭ de rĕsboiŭ alŭ României a comandatŭ 100,000 puscĭ sistemŭ Mannlicher pentru armamentulŭ armatei române.

*
* *

Căsătoriă în familia domnitóre. In 19 Noemvre s'a celebratŭ în capela palatului din Viena căsĕtoria archiducesei *Luisa Antoinette Marie*, cu principele *duce* Friedericŭ Augustŭ *de Saxonia*. Ceremonia religiósă a săvârşit'o cardinalul Dr. Gruscha în presenţa împĕratului Franciscŭ Iosifŭ, a regelui Saxoniei, a archiducilorŭ, adjutanţilorŭ şi a suitei sale. După săvârşirea ceremoniei, s'a datŭ unŭ prânḑŭ de gală cu ocasiunea căreia ţinu Majestatea Sa monarchulŭ unŭ toastŭ. După aceea s'a datŭ o representaţiune de gală în operă.

*
* *

Parastasŭ. In biserica rom. gr. or. din Gróverĭ se va oficia mane Duminecă înainte de amédḑĭ un parastas pentru pia memoriă a rĕposatului Mihail S t r o e s c u. Er la órele 2 d. a. se vorŭ împărţi în gimnasiulŭ românŭ haine din fondaţiunea acestui generosŭ donatorŭ între învĕţăceii rom. dela meserii.

*
* *

Biroulŭ pentru streinĭ. Facemŭ atenţĭ pe membri comitetului, la inservatulŭ din fóia nóstră privitorŭ la invitarea de astăḑĭ 9 (21) Noemvrie, pentru adunarea generală a comitetului pentru strĕinĭ, la carĭ se vorŭ discuta cestiunĭ importante.

*
* *

Deputaţiune turcéscă la Livadia. Sultanulŭ a trimisŭ o deputaţiune condusă de mareşalulŭ *Fuad-paşa* şi secretarulŭ intimŭ alŭ sultanului Kiam-paşa, la Livadia, pentru ca sĕ salute pe Ţarulŭ Rusiei din incidentulŭ nuntei sale de argintŭ.

*
* *

Reuniunea cercuală din protopopiatulŭ Aradului şi-a ţinutŭ-a doua conferenţă pentru anulŭ curentŭ în comuna Micălaca la 11 (23) Novembre, sub presidiulŭ d-lui protopresbiterŭ alŭ tractului Aradŭ, Moise Bocşianu. Cu ocasiunea acésta ni-se scrie, că învĕţătorii Savu Bugariu şi Savu Mihuţa au ţinutŭ prelegerĭ practice cu copiiĭ cu succesŭ îmbucurătorŭ. In şedinţa de după prânḑŭ d-lŭ prof. T. Ceontea a ţinutŭ o disertaţiune despre „mĕsurile metrice“, ér d-lŭ învĕţătorŭ din Aradŭ Nicolau Stefu a disertatŭ „despre mătăsăritŭ“, fiindŭ ambele disertaţiunĭ ascultate cu multŭ interesŭ; conferenţa a enunţatŭ în formă de conclusŭ, ca *fiă-care învĕţătorŭ sĕ îndemne pe părinţii elevilorŭ a se ocupa cu mĕtăsăritulŭ*, despre care s'a constatatŭ, că ar fi unŭ mijlocŭ de câştigŭ fórte frumosŭ pentru poporulŭ nostru. S'au cetitŭ apoi elaboratele metrice a 7 învĕţătorĭ, după carĭ conferenţa s'a închisŭ. In totalŭ învĕţătorii, după cum ni-se scrie, au datŭ frumóse dovedḑĭ de zelulŭ şi nisuinţa lorŭ spre progresŭ.

*
* *

Alegere de învĕţătorŭ. Ni-se împărtăşesce, că în Ecica română (com. Torontalŭ) s'a sĕvĕrşitŭ ḑilele acestea alegerea de învĕţătorŭ pentru clasa I de băieţĭ, sub conducerea părintelui protopresviterŭ Paulŭ Miulescu din Bănatŭ-Comloşŭ. Alegerea a decursŭ în ordine esemplară, întrunindŭ majoritatea preponderantă a voturilorŭ d-lŭ *Valeriu Ghilăzanu*, absolventŭ alŭ pedagogiului română-ortodoxŭ aradanŭ. Despre d-lŭ Ghilăzanu ni-se spune, că e unŭ tinĕrŭ bravŭ şi de bună speranţă, dela care poporulŭ cu dreptŭ cuvĕntŭ póte spera frumóse progrese în viitorŭ. Ajute-i Dumneḑeu.

*
* *

Certă pentru o comóră. In minele de aurŭ dela Musarĭ, lângă Bradŭ, s'a aflatŭ ḑilele trecute o mare cantitate de aurŭ curatŭ. Până acum s'au scosŭ ca la 100 de chilograme de aurŭ, din care ca la 50 de chilograme era în formă de stalactiţĭ de o frumseţă rară. Minele suntŭ în proprietatea unei societăţĭ germane pe acţiunĭ, a căreia direcţiune se află cu locuinţa în Gotha, în Germania. „Egyetertes“ ḑice, că îndată ce s'a aflatŭ acéstă comóră de aurŭ, direcţiunea museului naţionalŭ maghiarŭ din Budapesta a trimisŭ pe unŭ funcţionarŭ alŭ sĕu la faţa locului, pentru ca o parte din acéstă comóră de stalactiţĭ sĕ o cumpere pe séma museului unguresŭ. Audindŭ de acésta direcţiunea minelorŭ, a datŭ ordinŭ aspru prin telegrafŭ, ca întregŭ aurulŭ sĕ-lŭ sdrobéscă şi sĕ-lŭ topéscă numai decâtŭ. Inzadarŭ a stăruitŭ funcţionarulŭ museului unguresŭ şi înzadarŭ a promisŭ, că elŭ va plăti pentru stalactiţii de aurŭ încă mai multŭ de cum e valórea aurului, căcĭ direcţiunea minelorŭ, după cum spune numita fóiă ungurésca, n'a vrutŭ cu nicĭ unŭ chipŭ sĕ-i dea museului unguresŭ nimicŭ şi astfelŭ funcţionarulŭ ungurŭ s'a reîntorsŭ la Budapesta cu mâna gólă. Acum sĕ vedĭ cătranŭ şi puciósă, ce aruncă foile unguresci asupra Nemţilorŭ! „Egyetertes“ ḑice, că „unŭ poporŭ mai necultŭ ca poporulŭ germanŭ nu prea găsescĭ în tótă Europa“ şi că „între graniţele imperiului germanŭ înzadarŭ vei căuta omenia, căcĭ mai alesŭ când e vorba de poporulŭ maghiarŭ, de asta nu găsescĭ în Germania ca 'n palmă.“

NECROLOGŬ. La 15 Noemvre n. c. s'a înmormĕntatŭ în Slatina (România) d-lŭ *Zahariă Moldoveanŭ* proprietarŭ, de origine din Transilvania (comuna Orosfaia, lângă Teaca,) în etate de 46 de anĭ, fiindŭ atacatŭ de erysipel. Rĕposatulŭ a fostŭ unŭ bărbatŭ fórte integru şi diligentŭ. După ce a isprăvitŭ şcóla de agricultură dela Ferestrĕu, a fostŭ administratorŭ la deosebite moşii, în urmă ajungêndŭ la o stare materială bună, a fostŭ arendatorŭ la mai multe moşii. Elŭ a fostŭ tot-odată şi proprietarŭ, avêndŭ o casă frumósă în oraşulŭ Slatina, pe care însĕ din nenorocire n'a pututŭ încă sĕ o locuéscă, căcĭ bóla neîndurată îĭ tăiă prea curêndŭ firulŭ vieţii. Rĕposatulŭ lăsă în doliu pe soţia sa cu cincĭ copiiĭ minorenĭ.

Despărţĕmêntulŭ Asociaţiunei în Deşiu.

Deşiu, 18 Noemvre 1891.

La despărţĕmêntulŭ XVII (Deşiu) alŭ Asociaţiunei transilvane s'a ţinutŭ încă în 1-a Noemvre 1891 şedinţa de

---

multe-orĭ maica nu-şĭ póte vedé fiulŭ, nicĭ sora fratele. Dér stăi, că-mĭ şi uitasemŭ sĕ te întrebŭ... Aşa e, că d-ta eştĭ soră cu Pavelŭ?“

— „Ba nu“, ḑise Petronila mai cu jumĕtate de glasŭ; „noi locuimŭ mai la o parte de satŭ şi suntemŭ vecinĭ cu ai lui — ne cunóscemŭ numai aşa.“

Zărindŭ roşaţa de pe obrajii Petronilei, Clouzal zimbĭ cu şiretenià, şi voindŭ sĕ nu-i strice inima începŭ a şăgui:

„Ei, décă e aşa tréba, apoi îi eştĭ mai multŭ decâtŭ soră!... De ce sĕ te ruşinezĭ de acestŭ lucru? Nu este nicĭ unŭ păcatŭ sĕ ai drăguţŭ séu drăguţă, numai sĕ-şĭ păstreze omulŭ cinstea neştirbită. — Ti!... da ce norocŭ orbŭ a datŭ peste hiclénulŭ de ortacŭ. O sĕ jóce bătuta aşa şchiopŭ cum e... De bună sémă o sĕ nu-lŭ laşĭ cu lacrimile pe mustéţă din pricina cusurului ce i-a rĕmasŭ după bătae!“

Fetica ar fi voitŭ sĕ ḑică şi ea ceva, dér nu sciu cum, îi era limba legată de totŭ. Abia abia borborosi unŭ „da“ şi unŭ „ba“. Sciea elŭ bine ostaşulŭ nostru, care era pricina amuţirei acesteia năprasnice, dreptŭ aceea nu mai sporí multe, ci giugiulindu-o puţintelŭ cu mâna pe la bărbiă şi ḑicêndu-i porumbiţa moşului, îi dete bună pace şi se repeḑi în curte sĕ-i rostéscă fĕrtatului cine îlŭ caută. Petronila strigă după elŭ sĕ nu cumva sĕ-i spună bolnavului, că a făcutŭ altora cunoscutŭ că-i este logodnică. Şăgalniculŭ flăcău rîse cu hohotŭ şi-i făcŭ semnŭ sĕ nu se temă.

Pavelŭ tocmai eşise cu învoirea mai marilorŭ în curte la sóre şi şedea pe o laviţă. Lângă elŭ sta răḑimată cârja, cu care se sprijinea la umblatŭ. Clouzal se aşeḑă de célaltă parte şi-lŭ întrebă cum se mai laudă. Feciorulŭ lui Novacŭ rĕspunse, că nu mai simte nicĭ durere la piciorŭ, afară de când e vreme de plóie. Şi aşa, unulŭ una, altulŭ alta, până ce începură a grăi despre cei de acasă. Celŭ din nou venitŭ pomeni ca din întêmplare:

— „Voi nu locuiţĭ tocmai în satŭ, ci mai la o parte“.

— „De unde scii?“ întrebă Pavelŭ cu mirare.

— „Ce sĕ nu sciu eu? — Dér asta nu e nimicŭ . . . Aşa e, că totuşi nu sunteţĭ chiar singurĭ, ci totŭ aveţĭ nisce vecinĭ!“

— „Avemŭ!“

— „Şi la vecinĭ este o fată?

Pavelŭ căută în ochii soţului sĕu şi nesciindŭ ce sĕ crédă, rĕspunse uimitŭ:

— „Este!“

Clouzal începŭ sĕ zugrăvéscă în cuvinte pe fata vecinului; spuse cam câtŭ e de mare, cum arată, ce ochĭ, ce felŭ de pĕrŭ, ce nasŭ şi ce bărbiă are. Afară de acésta mai pomeni despre tóte celelalte însuşirĭ ale Petronilei; până şi hainele nu rĕmaseră uitate. Ba unde nu mi-ţĭ începŭ diavolulŭ de fĕrtatŭ a grăi subţirelŭ şi drăgostosŭ, de ai fi pututŭ jura, că e nepóta lui moşŭ Voina. Acum sĕ te ţii mirării şi crucelii la flĕcăulŭ nostru!... Pretinulŭ sĕu nu fusese nicĭodată prin ţinutulŭ în care se afla casa părintéscă şi cu tóte acestea Petronila îi era cunoscută mai bine ca o soră. Cine sĕ-i fi povestitŭ despre dênsa. Elŭ însuşĭ nu-i pomenise nicĭ o vorbă. Unde sĕ o fi pututŭ vedé?

— „In Beciu! strigă Clouzal, când Pavelŭ îi puse întrebarea din urmă.

Abia fură rostite aceste cuvinte şi feciorulŭ lui Novacŭ şi sări dreptŭ în picióre, ne mai aducêndu-şĭ aminte de cârjă şi de rană. De bună sémă ar fi căḑutŭ josŭ de-a rostogolulŭ, décă nu ar fi săritŭ ortaculŭ sĕu şi nu l'ar fi apucatŭ de subsuorĭ.

— „Incetŭ, încetŭ, şi veḑĭ sĕ nu cumva sĕ-ţĭ pierḑĭ minţile! Petronila este aicĭ şi vrea sĕ se întâlnéscă cu tine, deră cum scii, acésta nu este cu putinţă până nu vomŭ dobêndi îngăduéla celorŭ mai marĭ.“

Nu scia ce sĕ se mai facă flăcăulŭ nostru. Işĭ strîngea soţulŭ de braţŭ deşi pe elŭ îlŭ dureau degetele. Intr'unŭ târḑiu numai vorbi însĕtoşatŭ fórte:

— „Adevĕratŭ sĕ fiă?... Unde este?... Cum a venitŭ aicĭ?... De ce a venitŭ?... Du-mĕ îndată la ea!“

—„Prietine, prietine“, începŭ Clouzal, riḑêndŭ şi nu prea, „mai întâi şi mai întêiu lasă-mĭ mâna în pace, că mĭ-o rupĭ... Bre, bre, da mare pacoste pe capulŭ omului mai e şi dragostea asta!... Ascultă-mĕ, creştine! Tu n'ai voiă sĕ eşĭ afară şi Petronila nu póte pĕtrunde la tine în nicĭ unŭ chipŭ. Fii cu minte; ce n'aiba, dóră nu mai eştĭ de erĭ de-alaltăerĭ! La trei ciasurĭ vine doftorulŭ sĕ te cerceteze; nu uita sĕ-lŭ rogĭ sĕ pue o vorbă bună pe lângă ofiţerĭ, ca sĕ aibă ertare fata a intra în curte“.

Dér până la trei după amiaḑĭ era unŭ veacŭ întregŭ. Ce sĕ facă elŭ atâtŭ amarŭ de vreme?... Se mai mişca prin curte, se mai uita prin pórtă se sui susŭ în odae şi-şĭ rase barba ca sĕ pară mai

reconstituire a Comitetului, fiindŭ presenţĭ D-nii Augustŭ Munteanu, membru fundatorŭ, ca directorŭ, Gabrielŭ Manu, membru pe viéţă, Dr. Teodorŭ Mihali, Petru Mureşianu, Florianŭ Hatosŭ, Ioanŭ R. Cherecheşŭ, membri ordinarĭ ai Asociaţiunei, şi Laurenţiu Micheşŭ, învĕţătorŭ.

In acéstă şedinţă s'au realesŭ Petru Mureşianu de secretarŭ, Ioanŭ Welle de controlorŭ, şi s'a alesŭ Florianŭ Hatosŭ de cassarŭ alŭ despărţĕmêntului, şi la biblioteca poporală română a despărţĕmêntului din Deşiu s'a alesŭ Ioanŭ R. Cherecheşŭ de bibliotecarŭ şi Teodorŭ Hermanŭ de controlorŭ, toţĭ cu unanimitate.

Cu acéstă ocasiune a raportatŭ Dr. T. Mihali; preşedintele comitetului arangiatorŭ alŭ balului din 6 Iulie a. c., că din 212 fl. intraţĭ, a spesatŭ 142 fl. 67 cr. şi venitulŭ curatŭ e de 69 fl. 33 cr. în favórea biliotecei, a căreia stare activă face astădĭ 96 fl. 30 cr. v. a. din carĭ s'au destinatŭ pentru compactare de cărţĭ 15 fl. şi biblioteca s'a declaratŭ deschisă, se pune la disposiţiunea publicului şi anume după statutele ei se potŭ împrumuta cărţĭ spre cetire pentru 2 cr. de opŭ pe di în 1-a şi 3 cr. în a 2 a sĕptĕmână.

La formarea bibliotecei a donatŭ D. D. George Bariţiu 1. G. G. Meitani 5. Augustŭ Munteanu 37. Gabrielŭ Manu 12. Dr. Teodorŭ Mihali 16. Petru Mureşianu 6. Florianŭ Hatosŭ 7. Ioanŭ Welle 1. Ioanŭ R. Cherecheşŭ 4. — Transilvania pe 11 anĭ — la olaltă 100 cărţĭ, lângă care s'au adusŭ încă alte cărţĭ din librăria d-lui N. I. Ciurcu din Braşovŭ de 61 fl. 20 cr.

Cărţile acestea, în limba română, latină, germană şi maghiară, suntŭ aşeḑate într'o tecă donată de Dr. Teodorŭ Mihali la institutulŭ „Şomeşana" şi se vorŭ mai procura încă altele de 50 de fl.

Catalogulŭ acestei bibliotecĭ cade în competinţa bibliotecarului D. Ioanŭ R. Cherecheşŭ a-lŭ publica. P. M.

Noulŭ patriarchŭ ecumenicŭ.

In 27 Octomvre v. s'a sĕvêrşitŭ la Constantinopole alegerea noului patriarch ecumenicŭ. Dintre cei trei candidaţĭ: metropoliţii dela Nicopolĭ, Metalin şi Velegradon, carĭ au avutŭ majoritatea necesară de voturĭ, S-tulŭ Sinodŭ compusŭ din 12 membri a alesŭ cu unanimitate pe metropolitulŭ de Nicopolĭ ca patriarchŭ.

Noulŭ patriarchŭ ecumenicŭ *Neofitŭ Pappaconstandinu* s'a născutŭ la 1832 în Kupkeny. Primele sale studii le făcù în mănăstirea dela Kossifinissa, pe carĭ le completà apoi la şcóla comunală din Alistrati. Urmà apoi şcóla teologică din Halki, după absolvarea căreia primi direcţiunea şcólei comunale din Alistrati. La 1853 diaconulŭ Neofitŭ fù numitŭ secretarŭ alŭ metropolitului de Amassia, Sofroniu, ér mai în urmă reîntorsŭ la Constantinopole ca secretarŭ alŭ metropolitului Ierotheiu. Din economiile ce le făcù în câţĭva anĭ, elŭ se duse apoi spre a se perfecţiona în studii la München în Germania, de unde după trei anĭ se reîntórse la Constantinopole.

Reîntorsŭ aci în 1868 fù numitŭ episcopŭ, ér la 1872 ca recompensă pentru zelulŭ şi abnegaţia sa, metropolitŭ de Philipopole. La 1878 pe timpulŭ vacanţei scaunului ecumenicŭ, metropolitulŭ Neofitŭ fù desemnatŭ ca candidatŭ; primi însĕ numai 42 voturĭ, contra 44 date lui Ioachimŭ III. La 1880 fù strămutatŭ la metropolia de Andrinopole, unde rĕmase până la 1884. In urma unorŭ divergenţe de părerĭ ce le avù cu rĕposatulŭ patriarchŭ Ioachimŭ IV, elŭ dimisionà şi se retrase la Muntele Athos. Aicĭ petrecù elŭ până la 1887, când la stăruinţa patriarchului fù însărcinatŭ cu supravegherea intereselorŭ bisericescĭ la Monastirŭ, de unde în Iuliu a. tr. i-se încredinţà scaunulŭ metropolitanŭ din Nicopole. In acestŭ intervalŭ murindŭ patriarchulŭ Dionisie V, metropolitulŭ Neofitŭ fù recunoscutŭ de către majoritatea demnitarilorŭ bisericescĭ, ca celŭ mai vrednicŭ de a ocupa tronulŭ patriarchalŭ.

Literatură.

O bună carte de cetire.

Ne-amŭ plânsŭ adese-sorĭ cu dreptŭ cuvêntŭ, că literatura nóstră poporală nu este destulŭ de bogată. Ne-amŭ plâns, că băeţiĭ, carĭ esŭ din şcólele poporale şi nu cercetéză alte şcolĭ, îndeletnicindu-se cu ale economiei, nu au cărţĭ acomodate pentru cetire, nu au cărţĭ de distragere potrivite, nu au cărţĭ, din carĭ se tragă folóse practice pentru viéţă, pentru traiulŭ lorŭ.

Acésta aşa era numai cu puţinĭ anĭ în urmă.

Astădĭ însĕ cu mândriă putemŭ constata, că cărţile de felulŭ acesta se înmulţescŭ pe ḑi ce merge. Bărbaţĭ cu pricepere au începutŭ a desţeleni şi la noi acestŭ terenŭ, puţinŭ căutatŭ, şi băiatulŭ, care a învĕţatŭ în şcóla poporală, bărbatulŭ în vêrstă, în cărţile scrise pe séma lorŭ îşĭ află destulŭ nutriment sufletescŭ, atâtŭ de petrecere, de distracţiune, câtŭ şi învĕţăturĭ şi sfaturĭ pentru cele de trebuinţă în economiă, în ale sănĕtăţii, în ale traiului.

O carte poporală de mare folosŭ ţĕranului este şi: „Cartea paporului". *Carte de cetire pentru anii din urmă ai şcólelorŭ poporale, pentru şcólele de repetiţiune, cursurile de adulţĭ şi pentru poporulŭ nostru, întocmită de* **Ioanŭ Popŭ-Reteganulŭ**. *Editura librariei* **Nic. I. Ciurcu**, Braşovŭ 1892, apărută în ḑilele acestea.

Cartea acésta este unŭ magasinŭ de cunoscinţe pentru ţĕranulŭ nostru. Zelosulŭ autorŭ, cu sirguinţa albinei a adunatŭ în ea totŭ ce a credutŭ, că este folositor pentru ţeranŭ: istorióre morale, poveştĭ, poesii anecdote, sfaturĭ şi învĕţăturĭ pentru economiă pentru îngrijirea de sĕmănăturĭ, pentru crescerea animalelorŭ de totŭ soiulŭ, unŭ tractatŭ completŭ despre albinăritŭ, regulĭ pentru îngrijirea sănĕtăţii, în fine în partea din urmă unŭ tractatŭ scurtŭ întitulatŭ: Stilistica practică, în care se cuprindŭ regulele referitóre la compunerea tuturorŭ scrisorilorŭ, private şi publice, ce vinŭ în viéţa practică, cum suntŭ epistole, petiţiunĭ, şi documente (atestate, recunoscinţe, chitanţe, conturĭ şi contracte).

Cartea se estinde pe 358 de paginĭ: Materialulŭ este însĕ atâtŭ de îndesatŭ, încâtu tipărită cu litere mai marĭ, mai potrivite pentru ochĭ, ar eşi încă odată pe atâtŭ de voluminosŭ. Ea va face unŭ serviciu estra ordinarŭ tuturorŭ cărturarilorŭ de la sate, din a cărorŭ case n'ar trebui sĕ lipséscă de locŭ, cu atâtŭ mai vêrtosŭ, că librăria editóră i-a statoritŭ unŭ preţŭ neobicĭnuitŭ de eftinŭ. Cartea este solidŭ legată şi costă numai *75 cr.* Aicĭ trebue sĕ amintimŭ cu recunoscinţă, că este unŭ meritŭ particularŭ alŭ librăriei d-lui Ciurcu, carele prin editarea nenumĕratelorŭ scrierĭ poporale şi prin vinderea lorŭ cu preţurĭ ieftine a contribuitŭ şi contribue cu o stăruinţă de ferŭ la lăţirea tuturorŭ scrierilorŭ nóstre poporale în Transilvania şi Ungaria. Până acumŭ se scie, că cu cărţile române s'au îmbogăţit vreo două librării străine, carĭ vindeau cărţile cum le plăcea lor, fiindcă nu aveau concurenţă.

La o eventuală următóre ediţiune va fi bine décă se vorŭ scóte din ediţia de faţă câteva piese mai grele de înţelesŭ, de asemenea tractatulŭ despre albinăritŭ póte fi mai scurtŭ, lăsându-se afară ceea-ce nu se ţine de obiectŭ. *Moşulŭ.*

*

A apărutŭ:

Starostele, séu datinĭ dela nunţile Românilorŭ Ardelenĭ, adunate de *Ioanŭ Popŭ Reteganulŭ.* Protrietatea şi editura tipografiei „Aurora" A. Todoranŭ în Gherla (Szamus-Ujvár), 1891. Formatŭ 8⁰ de 72 pag. Preţulŭ 30 cr.

ULTIME SCIRĬ.

Paris, 20 Noemvre. Ministrul rusescŭ de estere, *Giers* a sositŭ în Paris. La gară a fostŭ întêmpinatŭ de membrii ambasadei rusescĭ, în frunte cu ministrulŭ plenipotenţiarŭ alŭ Rusiei la Paris br. Mohrenheim. Tóte foile din Paris salută cu entusiasmŭ sosirea ministrului Giers.

Sĕ nu vĕ înşele!

Aprópe în tóte ḑiarele germane şi maghiare, cu deosebire în timpulŭ din urmă, am vĕḑutŭ invitaţiunĭ adresate publicului, ca sĕ participe la aşa numitele *„asociărĭ ocasionale pentru cumpĕrărĭ de losurĭ"*, séu la „cumpĕrărĭ de losurĭ pe rate." Asemenea anunţurĭ, am vĕḑutŭ şi în unele ḑiare române. Dér nu este de ajunsŭ cu ḑiarele, invitaţiunile ademenitóre îţĭ vinŭ prin poştă în casă, ba agenţĭ îndrăsneţĭ nu-ţĭ esŭ din casă afară până nu ţi-au prinsŭ iscălitura celŭ puţinŭ pentru grupa cea mai ieftină.

Inaintea mea nu am decâtŭ trei anunţurĭ de felulŭ acesta. Lucru caracteristicŭ, că tóte suntŭ din Pesta. Unulŭ e dela o bancă pe acţii, care şi-a formatŭ trei clase de asociărĭ, cu plăţĭ lunare de 5, 10 şi 20 fl. Acésta ḑice în alinea din urmă, că scopulŭ asociărilorŭ pentru cumpĕrărĭ de losurĭ este „adunarea de economii"! Câştigurile ce le pune în vedere, suntŭ sute de mii.

Alŭ doilea anunţŭ, care l'am primitŭ de-adreptulŭ prin poştă, este dela unŭ banchierŭ B. Domnulŭ acesta îţĭ înşiră *215* losurĭ cu câştigurĭ totale de *45 de milióne*!

Cine sĕ nu rămnéscă la atâtea milióne, mai alesŭ când poţĭ sĕ-ţĭ facĭ parte la ele plătindŭ pe lună numai unŭ „bagatelŭ", deórece d-lŭ B. îţĭ dă dreptulŭ sĕ împărţescĭ tóte milióneIe, lui sĕ-i dai numai câte 1.99 fl. în 40 de rate lunarĭ?!

Ómenĭ necunoscĕtorĭ de trebşórele, ce se facŭ cu promisiunile acestea, se seducŭ uşorŭ, subscriu şi la urmă, în locŭ de milióne, se potŭ alege cu pagubă de ḑecĭ de florenĭ.

De societăţile acestea pentru losurĭ sĕ se feréscă orĭ şi cine. Ele îmbogăţescŭ numai pe aceia, carĭ le arangiază, după cum se va vedé mai josŭ.

Orĭ dóră crede cineva, că d-lŭ B. ar fi aşa de cuminte, ca sĕ lase sĕ împartă alţii milióneIe, când ar fi sigurŭ însu-şĭ de ele? Prea multă jertfă! Dênsulŭ îşĭ face altă socotélă. Elŭ compune o societate de 60 persóne, fiă-care din asociaţii aceştia plătesce 80 fl.

Toţĭ asociaţii la olaltă plătescŭ aşadéră 4800 fl. Losurile oferite în schimbŭ valoréză... 2800 fl., prin urmare *profitulŭ d-lui B. este de 2000 fl.*

---

frumosŭ, îşĭ perià hainele şi se grijì câtŭ se putea mai bine. In sfîrşitŭ după aşteptare îndelungată venì şi doftorulŭ. Pavelŭ îlŭ rugà cu umilinţă sĕ facă bine şi sĕ mijlocéscă pe lângă ceilalţĭ domnĭ luarea păsului sĕu în băgare de sémă. Până sĕ i-se hotărască rugarea, feciorulŭ lui Novacŭ eşì érăşĭ în curte şi étă! . . . Cine stă înaintea porţii? — Petronila.

Ii făcù semnŭ cu mâna sĕrmanulŭ flăcău, chipŭ că o vede; ea însĕ nu-lŭ băgà în sémă, ci sta aşa, uitându-se tristŭ înaintea ei. De-odată însĕ privì cu luare aminte la ostaşulŭ din curte şi nu sciu cum i-se părù faţa cunoscută de totŭ. Elŭ îi zîmbì, tinse braţele către dênsa şi începù a mişca din buze, ca şi când ar voi sĕ-i spună ceva. Cine sĕ fiă? Pavelŭ, Pavelŭ de bună sémă! Şi în părerea ei de bine uità cu totulŭ de straja dela pórtă şi dete năvală în curte. Nu făcù însĕ fără vre-o câţĭ-va paşĭ, când păzitorulŭ şi puse mâna pe ea. Tóte rugăminţile, tóte linguşirile, tóte lacrimile îi fură zadarnice.

Pavelŭ se mişcà şi elŭ câţĭ-va paşĭ înâinte, dér vĕḑêndŭ că e cu neputinţă sĕ ajungă unulŭ la altulŭ, se oprì în locŭ şi făcù semnŭ drăguţei sale sĕ mai aştepte puţinŭ. Mereu însĕ se uitau unulŭ la altulŭ. Flăcăulŭ mişca din câte din buze, îşĭ arăta piciorulŭ şi începù a umbla de colo până colo, voindŭ sĕ arete, că e pe deplinŭ sănĕtosŭ; firesce, numai elŭ sciea câtŭ nĕcazŭ şi câtă durere era pe capulŭ lui. Intreba de bunica, de taică-sĕu, de moşŭ Voina şi de ceilalţĭ ai Petronilei, déră se înţelege numai prin semne. Fata la tóte da din capŭ, că aşa este, orĭ pricepea, orĭ nu. Incepù mai departe bolnavulŭ nostru sĕ-şĭ mărturiséscă dragostea, punea mâna la inimă şi póte că ar fi trimisŭ şi a doua sărutare, décă nu ar fi simţitŭ, că-lŭ bate cineva pe umĕrŭ. Era Clouzal, care-i spuse, că e óre-cine îndĕrĕtulŭ lui. Se întórse feciorulŭ lui Novacŭ, şi étă doftorulŭ şi domnii ofiţerĭ. Se cam ruşinà flăcăulŭ nostru, cu tóte aceste însĕ îşĭ eşi din buimăcélă, când i-se făcù cunoscutŭ, că póte vorbi şi mai de-aprópe cu nepoţica lui moşŭ Voina.

Domnii intrară înăuntru, dér nu se putură opri sĕ nu caute furişaţĭ pe feréstră afară.

Pavelŭ mai mai sĕ-şĭ cuprindă drăguţa în braţe; numai téma, sĕ nu cumva s'o aducă în turburare îi mai potolì foculŭ. O luà de mână, o duse lângă laviţă şi aicĭ se aşedară amêndoi pe povestite. Intrebările şi rĕspunsurile ţinură două ciasurĭ întregĭ.

VIII.

Doftorulŭ, care îngrijea de Pavelŭ, era din Moravia. Bunĕtatea de inimă a Petronilei îi plăcù fórte. Asemenea fù bine vĕḑută nepóta lui moşŭ Voina şi de către ceilalţĭ ofiţerĭ, carĭ nu se puteau mira îndestulŭ de nevinovăţia şi de puternica ei iubire; fù bine vĕḑută, deşi scieau cu toţii, că scopulŭ ei era sĕ le ia pe Pavelŭ şi sĕ-lŭ ducă acasă. Şi în adevĕrŭ, ce erau sĕ mai facă ei cu bietulŭ flăcău? De slujitŭ nu mai putea sluji: acésta o vedea orĭ şi cine. Totuşĭ însĕ nu era descurcatŭ pe deplinŭ şi istoria se putea trăgăna sĕptĕmânĭ şi chiar lunĭ întregĭ. Petronila vĕḑù cum stau lucrurile şi-şĭ puse în gândŭ sĕ cerce în totŭ chipulŭ, ca sĕ-şĭ scape drăguţulŭ câtŭ mai curêndŭ. Deşi flăcăulŭ se îndoia, că se va puté face vre-o ispravă, fata nóstră nu-şĭ pierdù curagiulŭ, ci când era aprópe sĕ-şĭ ia rĕmasŭ bunŭ dela dênsulŭ, îlŭ rugà sĕ o ducă la locuinţa domnului doftorŭ. Ii mulţumì acestuia pentru grija cu care a căutatŭ pe Pavelŭ şi pentru bunăvoinţa cu care a lăsat'o sĕ se întâlnéscă cu elŭ, totodată însĕ îlŭ rugà cu stăruinţă sĕ-şĭ facă milă şi sĕ-i dea voe, ca sĕ li ducă la ai sĕi singura lorŭ mângăere de pe lumea acésta. Doftorulŭ îi mărturisì, că lucrulŭ despre care vorbesce ea nu atêrnă dela dênsulŭ şi că scăpatulŭ din cătane nu e trébă aşa de uşóră, fiindŭ supusă unorŭ rênduelĭ hotărîte. Fata lelei Catrine începù a povesti, cum s'ar bucura sĕrmana bunică şi toţĭ cei de acasă, când ar vedé érăşĭ în mijloculŭ lorŭ pe acela, pe care îlŭ ţinuseră atâta vreme de prăpăditŭ; apoi făcù amintire, că Pavelŭ e tare slăbitŭ la trupŭ şi că orĭ şi cum are lipsă la drumŭ de cineva, care sĕ-i dee mână de ajutorŭ.

„Aşa este, ai dreptate", rĕspunse doftorulŭ şi voindŭ s'o încerce puţinŭ, ḑise mai departe: „Dér bine, pentru ce te îngrijescĭ d-ta aşa de multŭ de flăcăulŭ nostru, căcĭ după cum am priceputŭ, nu-i eştĭ nicĭ soră, nicĭ nevastă?"

Ca para focului se aprinseseră obrajii fetei, în amêndoi ochii i-se ivì câte unŭ stropŭ mare de lacrimĭ, care se scoborî în josŭ de-alungulŭ obrăjeilorŭ, stropului întêi îi urmà alŭ doilea şi aşa mai departe, până când începù a plânge ca o băiată mică.

Vĕḑêndŭ că a greşitŭ, ofiţerulŭ o

Ḑilele acestea mĕ întêlnescŭ cu unŭ preotŭ dela sate, cunoscutŭ bunŭ, care-mĭ arată o cărticică de părtaşĭ la o societate de acestea: — „Am plătitŭ 20 fl. până acum“, ḑice dênsulŭ, „ce sĕ facŭ mi-se pare, că m'a înşelatŭ“. — „Bine părinte, cum te subscrii d-ta la lucrurĭ, pe carĭ nu le poţĭ înţelege?“ — „De! am vĕḑutŭ acolo subscrişĭ pe X., Y., Z., totŭ persóne cu posiţii însemnate şi m'am îndemnatŭ şi eu“.

— Poftimŭ sĕ facemŭ socotéla, sĕ vedemŭ ce câştigŭ ai până la fine? D-ta te-ai subscrisŭ la grupa II, plătescĭ 39 rate de câte 10 fl., la olaltă 390 fl. Toţĭ asociaţii (25) împreună plătiţĭ 9750 fl. Efectele cumpĕrate pentru grúpa acésta, după cum se vêndŭ astăḑĭ valoréză 6840, prin urmare cu toţii *pierdeţĭ 2910* fl. séu unulŭ câte 116 fl., afară de spesele postalĭ, provisiunea etc., care se computā deosebitŭ. Acésta în casulŭ celŭ mai bunŭ, pentru-că décă din losurĭ esŭ la sorţĭ cu câştigurile cele mai micĭ, ceea-ce este fórte probabilŭ, atuncĭ pierderea este şi mai mare“.

Décă ar puté scăpa cu atâta încă totŭ ar mai fi, ce ar fi. Dér suntŭ fórte dese casurile, când d-nii Goldenberg, Eisenberg, Rosenfeld şi Blumenfeld, carĭ facŭ asemenĭ trebşóre, tocmai la fine, când ar trebui sĕ-ţĭ restitue losurile, într'o bună diminéţa, îşĭ pierdŭ urma şi în locŭ de milióne, te lasă cu buzele umflate.

Altŭ individŭ mi-a arătatŭ unŭ angajamentŭ, prin care se obligase a cumpĕra nisce losurĭ pe rate. I-amŭ făcutŭ socotéla şi s'a convinsŭ şi dênsulŭ, că le-a plătitŭ aprópe cu jumĕtate mai multŭ, de cum valorau în faptă.

Guvernulŭ a adusŭ legĭ speciale pentru comerţulŭ acesta de losurĭ, *anume*, ca sĕ împedece abusurile, dér cu puţinŭ succesŭ.

In genere, cumpĕrarea de losurĭ nu este unŭ modŭ recomandabilŭ de a-şĭ plasa cineva capitale. Mai alesŭ pentru capitaliştii micĭ de locŭ nu este recomandabilŭ. Cele mai multe losurĭ, la sorţire, au unŭ câştigŭ mai micŭ, de cum este cursulŭ lorŭ. In casulŭ acesta pierderea este sigură. Câştigurĭ principale séu treferi suntŭ fórte rarĭ, încâtŭ este o nebuniă sĕ sacrifice cineva averĭ, ca sĕ umble după ele. Dér, fiindcă firea omenéscă se nutresce cu predilecţiune cu speranţe, şi dela direcţia acésta nu se va puté abate nicĭ-odată, de aceea, décă tocmai îi scapără cuiva călcâele după milióne şi vrea cu orĭ ce preţŭ sĕ-şĭ încerce noroculŭ cu losurĭ, celŭ puţinŭ s'o facă acésta numai din prisosulŭ sĕu şi losurile sĕ le cumpere numai pe banĭ gata. La totŭ casulŭ, la cumpĕrare sĕ consulte numai individĭ capabilĭ, orĭ institute probate. De câtŭ sĕ cumpere pe rate, orĭ sĕ participe la asociărĭ pentru cumpĕrărĭ de losurĭ, mai bine sĕ mérgă la cutare institutŭ de banĭ, care pe lângă o provisiă fórte mică îţi câştigă efectele trebuitóre. Institutele înlesnescŭ cumpărarea de efecte şi aşa, că ele avanséză, adecă dau împrumutŭ pe efecte până la 85% din valóre. Acum décă, de esemplu, cineva vrea sĕ speculeze cu losurĭ, se duce la o bancă, depune în numĕrarŭ 150 fl. şi banca îi cumpĕră losurĭ de 1000 fl. pe carĭ îi împrumută 85% adecă 850 fl. Pentru acestia plătesce băncii dobânḑile cuvenite, până când vrea sĕ vêndă efectele. Când le vinde îşĭ scóte éră capitalulŭ depusŭ la începutŭ de 150 fl.

Când losurile ar fi unŭ mijlocŭ de imbogăţire aşa de sigurŭ, precumŭ îşĭ închipuesce mulţimea, atuncĭ nicĭ unŭ particularŭ nu ar îmbia pe alţii sĕ cumpere, ci însu-şĭ le-ar cumpĕra pentru sine. Atuncĭ băncile n'ar mai împrumuta pe lângă poliţe, n'ar face întreprinderĭ, împreunate de cele mai multe-orĭ cu pagube enorme, ci ar cumpĕra numai losurĭ. Particularii însĕ îmbiă losurile altora, ér băncile nu speculéză cu ele, prin urmare plasarea capitalelorŭ în losurĭ nu este recomandabilă.

De încheiare sĕ mai aducŭ unŭ anunţŭ:

„Provisiune mare,
Léfă fixă,
Anticipare, oferŭ fiăcăruia care se ocupă cu vêndarea de losurĭ şi cu libele de losurĭ pe lângă plată în rate. Casa de schimbŭ H. F. B.-Pesta.“

Anunţulŭ acesta îlŭ veḑĭ aprópe în tóte ḑiarele mai marĭ din ţéră.

Intrebŭ, de unde póte plăti acelŭ speculantŭ folóse aşa de marĭ?

Fără îndoiélă: din câştigulŭ extraordinarŭ, ce-lŭ face folosindŭ prostia şi nepriceperea altora.

Petra-Petrescu.

CARACTERULŬ.*)

Insuşirile caracterului.

3. Fidelitatea.

Faţă c'unŭ casŭ, unde unŭ boierŭ (nemeşŭ) s'a împuşcatŭ, fără de nicĭ o causă reală, observă unŭ ḑiarŭ între altele:

„....In ḑiua de adĭ viaţa a pierdutŭ într'atâta din preţulŭ ei, încâtŭ orĭ-ce mică întêmplare póte sĕ nască hotărîrea grozavă a sinuciderei... Casurile de sinucidere se îmulţescŭ tare. Ce e causa? Ei! o admirabilă bólă a cuprinsŭ societatea cultă, liberală, creştină, o bólă, care se póte asemĕna în manifestările sale cu veacurile de celŭ mai adêncŭ întunerecŭ spiritualŭ. Pe când în evulŭ de mijlocŭ tóte se 'nvêrteau 'mprejurulŭ întrebarii ce e bunŭ séu rĕu, societatea de adĭ întrébă numai de aceea, ce folosesce séu nu folosesce avantagiului ei. Peste acésta societate este cuprinsă de-o grozavă până acum necunoscută nervositate; munca continuă, sgomotulŭ, încordarea spirituală atacă nervii, atâtŭ ai individilorŭ, câtŭ şi ai popórelorŭ. Este unŭ semnŭ alŭ bólei, că moralitatea puţinŭ se ia în consideraţiă. Folosulŭ şi comoditatea suntŭ motorii vii ai societăţii, pe când principiile morale se uită totŭ mai multŭ Binele publicŭ se întunecă sub nisuinţele egoismului, Eu-ulŭ devine puterea motoră a tururorŭ faptelorŭ individului. Faţă cu-o asemenea părere despre lume viéţa trebue sĕ-şĭ piérdă preţulŭ; ca sĕ pótă deveni mai plăcută şi mai scumpă, trebue sĕ se însufle societăţii virtuţĭ. Pentru acésta însĕ nicĭ unŭ aşeḑĕmêntŭ nu oferă speranţă de succesŭ cu cultura“...

Sentinţele aceste cuprindŭ adevĕrurĭ ce nu se potŭ tăgădui, deşi nu suntŭ destulŭ de clarŭ respirate. Mai alesŭ e îndoiosŭ ce se ḑice în urmă de cultură ca singuru mijlocŭ de îndreptare, căcĭ după cum ne arată esperienţa, stările triste mai susŭ amintite se găsescŭ numai în oraşe marĭ, unde cultura zace aşaḑicêndŭ pe strade. Mai corectŭ s'a ḑisŭ înainte, că trebue sĕ 'i se însufle societăţii vistuţĭ. Şi încă înainte de tóte o virtute ce se numesce *sêmţŭ de datoriă*, consciinţa: „sĕ nu ucidĭ, nicĭ pe alţii, nicĭ pe tine sĕ nu te ucidĭ, dimpotrivă sĕ folosescĭ puterile ce ţi-s'au datŭ în sudórea feţii tale şi sĕ nu vreai sĕ-i prescrii sorţii, ce-ţĭ datoresce pentru acésta. Nu-ţĭ datoresce nimicŭ, dincontră, décă ai făcutŭ totŭ, ţi-ai făcutŭ numai datoria, şi nu poţĭ pretinde nicĭdecumŭ o remuneraţiă deosebită..,

Cei ce aştéptă dér dela viéţă altceva decâtŭ datorii, suntŭ visătorĭ. Datoria însemnéză a face ceea ce eştĭ datorŭ séu trebue sĕ fii datorŭ. Datoria cuprinde tótă viéţa omului, dela légănŭ până la grópă. Copiiĭ au datorinţe cătră părinţĭ şi părinţii cătră copii, esistă datorii între soţĭ şi între fraţĭ, datorii între stăpânŭ şi servitorŭ, între amică şi vecină, datorii ale cetăţenilorŭ, ale deregătorilorŭ, de domnitorŭ şi de supuşĭ.

Apostolulŭ Pavelŭ ḑice: daţĭ fiăcăruia ce sunteţĭ datorĭ. Nu fiţĭ datorĭ nimănui nimicŭ, ca sĕ vĕ iubiţĭ într'olaltă, căcĭ celŭ ce iubesce pe altulŭ a plinitŭ legea. Séu: veniţĭ sĕ facemŭ bine şi sĕ nu ne obosimŭ.

Şi tĕrêmulŭ datoriei se estinde încă şi mai departe, căcĭ este o datoriă nu numai faţă de aprópele sĕu, ci şi faţă cu noi înşi-ne, faţă cu animalele şi faţă cu Dumneḑeu. Pretutindenĭ unde e putere suntŭ şi datorii,..

Sêmţulŭ de datoriă statornică e razimulŭ întregului caracterŭ, fără de care nu póte omulŭ învinge nicĭ nenorocire, nicĭ o ispită, pe când şi celŭ mai slabŭ póte câştiga din sêmţulŭ de datoriă puterĭ neaşteptate.

Dómna Jameson ḑice: Datoria este mijloculŭ ce légă tótă clădirea moralităţii; fără de ea nu póte fi durabilă nicĭ puterea, nicĭ bunătatea, nicĭ mintea, nicĭ noroculŭ, nicĭ chiar iubirea, ci tótă viéţa nóstră se sfărîmă sub noi, şi în cele din urmă stămŭ pe-o grămadă de ruine, mirându-ne asupra propriei nóstre căderĭ.

Datoria se intemeiéză pe unŭ sêmţŭ de dreptate, — dreptatea, pĕtrunsă de iubire este forma cea mai desĕvêrşită a moralităţii. Ea nu este o sêmţire ci unŭ principiu, care străbate tótă viéţa, şi se arată în fapte şi în lucrărĭ, ce suntŭ indicate prin consciinţă şi voinţă.

Vocea consciinţei vorbesce în datoria, ce ni-o impune, şi fără admoniările şi dojenile ei şi cea mai mare lumină nu este decâtŭ o lumină înşelătóre, o nălucă. Consciinţa este călăuzulŭ inimei, care o învaţă a lucra, a cugeta a crede şi a trăi corectŭ, numai când omulŭ urméză îndreptărilorŭ ei, îşĭ face datoria cum se cade.

Dér orĭ câtŭ de multŭ ar dojeni consciinţa pe omŭ — ea nu-i ajută nimicŭ fără de o voinţă tare. Voinţa póte alege între calea

*) După Smiles-Rudow. A se vedé Nr. 244 alŭ „Gaz. Trans.“ din 1891.

încredinţă că dómne feresce n'a ḑisŭ vorbele de mai nainte cu vre-unŭ gândŭ rĕu, ci numai aşa în glumă. Dér unde sĕ se mai pótă opri nepóta lui moşŭ Voina? Incepù a se jălui, sughiţândŭ, că tótă lumea o ţine de rĕu şi-şĭ bate jocŭ de ea, că nu-i este soră feciorului lui Novacŭ. Luà pe Dumneḑeu de martorŭ, că Pavelŭ îi fusese din copilăriă ca unŭ frate, şi că ea umblă cu lucrurĭ cinstite şi nu cu scopurĭ deşerte.

Doftorului îi părù rĕu de totŭ, că-i pricinuise durere sĕrmanei copile şi în căinţa lui hotărî sĕ-şĭ pună tóte silinţele ca sĕ-i mântuéscă drăguţulŭ. Hotărîrea luată fù împărtăşită şi Petronilei.

Dér orĭ şi cum, totŭ mai erau de lipsă vre-o câte-va ḑile, până sĕ se isprăvéscă istoria. Unde sĕ aştepte până atuncĭ fata din Rocoşinŭ? Ofiţerulŭ o întrebà, décă are gazdă cum se cade. Nepóta lui moşŭ Voina mărturisì, că n'are pe nimenea în Beciu şi că de dormitŭ dórme într'o crâşmă de rêndŭ din cealaltă parte a oraşului. Doftorulŭ vĕḑêndŭ nepotrivéla acestui lucru, îi spuse, că décă vré sĕ ajute la câte ceva pe o dómnă lui bine cunoscută, va căpĕta locuinţă şi mâncare cum e legea. Bucuria Petronilei, când vĕḑù, că se póte scăpa odată de fumulŭ şi de larma pivniţei în care dormise până acum! Cu inima mişcată urmà ea făcĕtorului sĕu de bine până într'o casă din vecinătate. Aicĭ rĕmase fata nóstră la capulŭ treptelorŭ, éră doftorulŭ se suì susŭ la dómna, despre care vorbise. In curêndŭ venì o slujnică totŭ boemóică şi o chiămà în odaea stăpânei sale. Acésta o primì cu dragă inimă, îi spuse sĕ-şĭ aşeḑe lucrurile în bucătăriă, îi dĕdù de mâncare şi-i făcù cunoscutŭ, cu ce are sĕ se îndeletnicéscă. Călĕtórea nóstră după obiceiu îndată sĕ şi apucà de lucru cu tótă osărdia.

Cucóna puţinŭ pricepea limba cehă şi mai puţinŭ era în stare sĕ o vorbéscă, dér totuşĭ îi plăcea fórte multŭ sĕ stea de vorbă cu fata lelei Catrine. Cuviinciósa purtare a copilei dela ţéră, vorbirea ei înţeléptă şi nefăţărnicia ei trebue sĕ câştige pe orĭ şi cine. Afară de acésta la lucru era tare spornică şi se pricepea ea de capulŭ ei la totŭ ce trebuea diresŭ séu aşeḑatŭ.

La începutŭ slujnica n'o prea avea la inimă, temându-se ca nu cumva sĕ o scótă din pâne. Harulŭ stăpânei sale faţă de străină nu-i prea venea la socotélă. Petronila însĕ se purta cu ea ca cu o soră şi totodată îi dete sĕ înţelégă, că nu va rĕmâné multă vreme în satulŭ înălţatului împĕratŭ. In sfêrşitŭ evlavia copilei nóstre prefăcù pisma în cea mai căldurósă iubire. Cu căinţă adêncă vĕḑù fata dela oraşŭ câtŭ se depărtase, în sluşba ei cea îndelungată, de copilărésca nevinovăţiă a nepótei lui moşŭ Voina.

Cu obrajii scăldaţĭ în lacrimĭ o îmbrăţişa ea şi-i mărturisi negrele pĕcate, în care se cufundase dela părăsirea uitatei case părintescĭ. Amêndouĕ fetele îngenunchiară cu umilinţă şi începură a ruga ferbinte pe fecióra cea fără de prihană pentru ertarea oii rătăcită. Éră şi éră pĕtrunseră rugăciunile lorŭ până désupra la albastrulŭ ceriului, atâtŭ acasă séra înainte de culcare, câtŭ şi diminéţa înaintea dumneḑeescului altarŭ. De obiceiu la încheiere se mai rosteau vre-o câte-va cuvinte atâtŭ pentru scăparea şi deplina vindecare a lui Pavelŭ, câtŭ şi pentru o bogată rĕsplătire a acelora, care-lŭ ajutaseră şi care-lŭ vorŭ mai ajuta.

Doftorulŭ nu pregeta a împărtăşi din vreme în vreme Petronilei cum mai stă tréba cu scăparea flăcăului. Avea sĕ se înfăţişeze câtŭ de curêndŭ la o căutare hotărîtóre şi cusurulŭ dela piciorŭ da bună nădejde, că bĕtrâna îşĭ vede nepotulŭ în scurtŭ timpŭ. De altfelŭ aflarea lui Pavelŭ era din ce în ce mai cum se cade; elŭ însuşĭ mărturisi drăguţei sale, când fata căpĕtă din nou voiă sĕ-lŭ cerceteze, că se simte pe deplinŭ sănĕtosŭ.

In sfîrşitŭ veni şi ḑiua multŭ dorită. Doftorulŭ însuşĭ aduse vestea, că flăcăulŭ nu mai are nicĭ o oprélă din nicĭ o parte şi că póte porni acasă când îi va plăcé.

Cu inimă veselă şi plină de mulţămire săruta Petronila mâna ofiţerului şi a binevoitórei dómne. Totodată hotărî sĕ şi plece a doua ḑi.

Diminéţa se înfăţişà feciorulŭ lui Novacŭ la cucóna şi-i mulţumì şi elŭ pentru sprijinulŭ datŭ cu atâta bunătate de inimă unei necunoscute. Milósa femeiă le dori celŭ mai fericitŭ viitorŭ. Asemenea făcù şi pocăita slujnică; despărţirea de a sa îndreptătóre fù însoţită de lacrimile cele mai ferbinţĭ. In sfêrşitŭ dete părechea nóstră pe la domnulŭ doftorŭ; îĭ mulţămiră încă odată de tóte facerile de bine şi-şĭ luară şi dela dênsulŭ rĕmasŭ bunŭ. Nicĭ Clouzal nu fù datŭ uitării, ci şi elŭ fù încărcatŭ cu nenumĕrate binecuvêntărĭ.

Cea din urmă şi cea mai căldurósă mulţămită fù îndreptată cătră părintele îndurărilorŭ, care scosese lucrurile al unŭ sfêrşitŭ atâtŭ de norocosŭ.

dréptă și strîmbă; dér elegerea singură nu-i nimicŭ décă nu devine îndată faptă printr'o hotărîre energică. Décă cunóscemŭ bine drumulŭ pe care avemŭ sĕ mergemŭ, un sêmţŭ viu de datoriă și o voinţă tare ne face capabilĭ, de a înainta vitejesce și de a ne ajunge ţinta cu tóte piedecile și greutăţile. Și décă resultatulŭ ar fi unŭ nesuccesŭ, omulŭ are celŭ puţinŭ mângăierea, de a-șĭ fi împlinitŭ datoria.

Heinzelmann ḑice: Fi și rĕmâi sĕracŭ, fiule, pe când alţii de prin prejurulŭ tĕu se îmbogăţescŭ prin înșelăciune și neonestitate; fi fără de deregătoriă și influinţă, pe când alţii se ridică cerșindŭ favorurĭ; sufere durere, desamăgirĭ, pe când alţii îșĭ ajungŭ prin lingușirĭ împlinirea speranţelorŭ lorŭ; refusă mâna ce ţi-se întinde din graţiă, pentru care alţii îșĭ încovóiă spinarea și se tîrĕscŭ pe pămêntŭ. Invĕleșce-te cu virtutea (cum ḑice Horaţiu) și cautăţĭ unŭ amicŭ și pânea de tóte ḑilele. Décă ai încărunţitŭ astfelŭ — ce-ţĭ strică? Sĕ fi rĕmasŭ numai verde și neveșteḑită cununa onórei tale, atuncĭ laudă pe Dumneḑeu și morĭ!

(Va urma.)

HIGIENA.

Nutrirea copiilorŭ începênd dela nascere.

III

Cu alŭ doilea anŭ copiiĭ se dedau pe încetulŭ și cu mâncărĭ mai vêrtóse. Dintru acestea suntŭ a se alege acelea, carĭ contribue la formarea sângelui, la desvoltarea corpului și la întărirea puterilorŭ fisice, carĭ suntŭ chiămate a întreţiné cursulŭ regulatŭ alŭ vieţii copiilorŭ. Intre acestea suntŭ socotite mâncările carĭ pe lângă alte părţĭ nutritóre, conţinŭ mai multŭ albușŭ séu albumină. Acésta este partea esenţială, care mai ușorŭ se asimiléză și se preface în sânge.

Nutremêntulŭ copiilorŭ tocmai ca și alŭ ómenilorŭ marĭ, póte sĕ fiă de animale și de plante. Intre celŭ de animale primulŭ locŭ îlŭ ocupă laptele și productele lui: smântâna, untulŭ, cașulŭ, brânḑa și urda.

Vitele dela carĭ se întrebuinţéză laptele trebue sĕ fiă sănĕtóse, pentru-că dela ele încă se potŭ transmite la copii diferite bóle, precum tuberculosă séu hectică, vĕrsatŭ, turbare, durere de gură, ar urare ș. a.

Unŭ altŭ nutremêntŭ putenicŭ și bunŭ pentru copii suntŭ ouĕle. Ele se consumă ușorŭ, décă se ferbŭ orĭ se folosescŭ ca papară móle.

Carnea de vită, de viţelŭ, de mielŭ, de purcelŭ, de găină, séu de sĕlbĕtăciunĭ fiă fértă, fiă friptă cum și zupa din acestea, gătită după regulele bucătăriei, dă unŭ nutremêntŭ puternicŭ copiilorŭ dela 2 anĭ în susŭ, le câștigă putere fisică, îi face vênjoșĭ și plinĭ de viéţă.

Copiiĭ hrăniţĭ cu bucate din clasa animalelorŭ se desvóltă mai bine și suntŭ mai vialĭ și mai isteţĭ decâtŭ cei ce sĕ hrănescŭ cu plante séu vegetale.

Pescii próspeţĭ orĭ săraţĭ, fiă orĭ și de ce soiu, deși suntŭ nutritorĭ, nu-sŭ recomandabilĭ pentru copii, fiindcă cu ósele de pesce ei fórte ușorŭ se pótŭ îneca, apoi se și mistue cu greu.

Intre bucatele de plante încă suntŭ mai multe bune și potrivite pentru copiiĭ de 2 anĭ în susŭ. Grâulŭ ca pâne, și porumbulŭ ca mămăligă și mălaiu se întrebuinţéză ca bucate suplinitóre lângă celea de animale. Borșulŭ, ca productŭ alŭ tăriţelorŭ de grâu, prin acrimea lui plăcută încă e bună pentru copii.

Pânea de sĕcară, de orzŭ și de ovĕsŭ, fiind-că se mistue cu greu, nu prea e potrivită pentru băeţii mai micĭ de 5—6 anĭ.

Urezulŭ și grisulŭ fiindŭ ușóre de mistuitŭ suntŭ fórte bune în zămurĭ și în lapte, atâtŭ pentru copii sugĕtorĭ câtŭ și pentru cei înţercaţĭ.

Fasolea, lintea, mazărea, varza séu curechiulŭ, cartofii, fiindcă se mistue cu greu și suntŭ pufăióse, nu-sŭ potrivite pentru copii de 4—5 anĭ. In cantitate mai mică și folosite cu bucate cărnóse ele totușĭ se potŭ da copiilorŭ mai mărișorĭ.

Morcovii, napii, castraveţii, sălata apoi și diferite póme, precum strugurĭ, prune, cireșe, fragĭ, nucĭ alune ș. a., ca ajutătóre la mistuire, potŭ fi folosite de copii dela celŭ mai puţinŭ de doi anĭ în susŭ, totŭ-déuna după ce s'au hrănitŭ mai întâi cu alte mâncărĭ. Nicĭ când însĕ sĕ nu se mănânce acestea cu sîmburii și cu cója lorŭ primejdiósă pentru fragedele organe ale băieţilorŭ.

Rodna vechiă, 1891.

S. Stoica,
medicŭ.

—

„Tratatulŭ bólelorŭ acute-infectătóre,

descrisŭ pentru poporulŭ și cărturarii românĭ, de *Simeonŭ Stoica*, magistru în chirurgiă etc."

Din când în când și în amărîta nóstră literatură, a Românilorŭ dinafară de regatulŭ României, se ivescŭ producte literare, carĭ ni aducŭ aminte, că încă n'au peritŭ soiulŭ bărbaţilorŭ, carĭ sciu și voescŭ sĕ scrie carte românéscă. Ce îndémnă pe acești scriitorĭ sĕ dea la lumină fructulŭ muncei lorŭ spirituale? Prospectulŭ de câștigŭ sigurŭ nu. Ambiţia d'a intra în cutare-va aeropagŭ literarŭ, încă nu, căcĭ ni lipsesce asemenea instituţiune. Rĕmâne singurŭ nobilulŭ îndemnŭ, d'a fi după putinţă folositorŭ semenilorŭ sĕi pentru care scrie.

Și în adevĕrŭ, nimicŭ nu e mai potrivitŭ d'a mângăia pe cineva, ca opera, ce rĕmâne și după mórte folositóre, măcarŭ numai unui cercŭ mai restrînsŭ de stimătorĭ. Dr. Marcovicĭ, genialulŭ profesorŭ alŭ facultăţii de medicină în Bucurescĭ, înaintea morţii cu adêncă mâhnire a regretatŭ, că móre fără a fi lăsatŭ după sine vr'o operă scrisă, din imensulŭ magazinŭ alŭ talentului și studiului sĕu.

Când apare o carte, bună-óră cum e asta a d-lui Stoica, cei mai mulţĭ credŭ, că nu este lucru mare, că ei nu au lipsă de ea și prin urmare n'o cetescŭ. Deși asta e fórte descuragiatorŭ pentru unŭ autorŭ, cu tóte astea va veni timpulŭ, când productele de astăḑĭ vorŭ fi mai preţuite, tocmai pentru indiferentismulŭ contimporanilorŭ. Atuncĭ se vorŭ sci apreţia jertfele autorilorŭ românĭ de astăḑĭ.

„*Tratatulŭ*" confratelui Stoica astupă unŭ golŭ demultŭ simţitŭ în literatura nóstră. Mii de victime, de vieţĭ cadŭ pe fiă-care anŭ bólelorŭ, despre carĭ tratéză lucrarea. Nu mai încape îndoiélă, că avêndŭ cunoscinţe higienice și simţŭ pentru regulele preservative, multe vieţĭ se potŭ scăpa de perire și multe economii s'ar puté face prin încunjurarea bólelorŭ în familiă.

Cartea presentă are menirea a da instrucţiunĭ poporului, cum sĕ se feréscă de bólele molipsitóre, cum sĕ le cunóscă, décă se ivescŭ, și cum sĕ le vindece. Cartea scrisă „pentru poporulŭ și cărturarii românĭ", nu numai că împlinesce ceea ce promite, ci face mai multŭ: ea dă în mână și ómenilorŭ de specialitate unŭ repetitorŭ, unŭ *vade-mecum* folositorŭ. Autorulŭ cu dreptŭ cuvêntŭ putea sĕ scrie pe fruntea cărţii: „scrisă pentru medicĭ și publiculŭ inteligentŭ". Cum-că nimicŭ nu e mai greu, decâtŭ a scrie sciinţă în stilŭ poporalŭ, astfelŭ ca sĕ-lŭ pricépă și cărturarulŭ de rêndŭ, ni-o probéză invederatŭ tratatulŭ d-lui Stoica. Credŭ, că nimenĭ nu va susţiné, că frase ca: *esantemele tegumentului comunŭ* (pag. 5), *colapsulŭ* inimei (pag. 36), *granule pigmentóse* (pag. 96) vorŭ fi pricepute de cărturarii dela ţéră. De altă parte, partea terapeutică (vindecarea) este scrisă eschisivŭ pentru medicĭ și încă așa de bine și esactŭ, conformŭ sciinţei mai nouĕ, cum mai bine nicĭ într'unŭ manualŭ pentru elevii universitarĭ nu se va afla. Insa-șĭ împărţirea lucrărei: definiţiunea, fenomenele, diagnosa, prognosa, tratamentulŭ ce se află la fiă-care bólă, arată, că autorulŭ a urmatŭ împărţirea clasică a tuturorŭ manualelorŭ medicale. Apoi receptura latină, ordonanţe de mică chirurgiă, cum e aplicarea injecţiilorŭ subcutane cu morfină, pilocarpină etc. sigurŭ nu e pentru a-le face laiculŭ, ci numai mediculŭ.

Dușmanŭ din principiu alŭ scrierilorŭ *medicale* pentru poporŭ, prin carĭ sunt convinsŭ, că numai bine nu i-se face, nu potŭ aproba nicĭ partea, care tratéză despre vindecarea bólelorŭ, din scrierea autorului. Pentru asta parte am ḑisŭ, că cartea e scrisă pentru medicĭ și pentru unŭ publicŭ cultŭ, căcĭ numai medicii sciu cum se profită de recetele latine și numai unŭ publicŭ eminamente cultŭ va pricepe frumósele și preţiósele descrierĭ de dietă, preservativă și fenomene ale bólelorŭ molipsitóre, cuprinse în cartea confratelui Stoica.

Nu așa vomŭ judeca despre *povcţele medicale poporale*, ce autorulŭ, la călcâiulŭ tratatului sĕu înșiră în 13 puncte. Acestea îșĭ au loculŭ lorŭ în fiă-care carte de cuprinsŭ higienicŭ poporalŭ și décă regretămŭ ceva, este numĕrulŭ restrînsŭ alŭ lorŭ.

Nu de mai puţină valóre este sbiciuirea datinelorŭ vătămătóre sănĕtăţii, ce autorulŭ, ca toţĭ medicii noștri, nevoitŭ este a constata la ţĕranulŭ românŭ. La pagina 55 vrednicŭlŭ medicŭ, cu dorŭ de inimă pentru poporulŭ sĕu, apostroféză priveghiurile și pomenile, carĭ se ţinŭ la casa unui mortŭ în difteriă. Din mustrărĭ se face parte și preoţilorŭ și cărturarilorŭ, carĭ iau parte din nesciinţă séu din interesŭ materialŭ la asemenea datinĭ în adevĕrŭ detestabile. Același lucru se ḑice și la capitolulŭ despre co-

---

Și așa mână în mână eșiră tinerii noștri din uriașele uliţĭ ale Beciului. Când ajunseră afară la largŭ, se așeḑară pe o pétră mare ce se afla pe marginea drumului și rĕsuflară odată adêncŭ. Și pe câtŭ de sĕracă le fù vorbirea, pe atâtŭ de bogate erau simţirile ce le pĕtrundeau inima în acele clipite fericite.

Acum Pavelŭ de vindecatŭ era vindecatŭ, dér cu tóte acestea totŭ nu-i venea la socotélă sĕ facă pe josŭ atâtŭ amarŭ de cale. Sciţĭ ca orĭ și ce omŭ după bólă, și mai vêrtosŭ elŭ, care pătimise tocmai de piciorŭ! Merse ce merse, sprijinindu-se când de Petronila, când de cârjă, dér de la o vreme... pace. Incepură a-lŭ junghia nisce durerĭ, de gândea că atâta-i este. Pe josŭ nu mai era vorba de mersŭ mai departe. Norocŭlŭ lui, că se aflară ómenĭ bunĭ de inimă, care ajungêndu-lŭ cu carĕle de din dĕrĕtŭ, îlŭ puseră și pe elŭ împreună cu drăguţa sa. Și mai icĭ unulŭ de pomană, mai colea altulŭ pentru câteva parale séu pentru unŭ păhăruţŭ de bĕutură, le ajutară cum se cade sĕ mai scurteze celŭ drumŭ îndelungatŭ.

In chipulŭ acesta înainta mereu părechea nóstră spre Rocoșinŭ. Cu sufletulŭ plinŭ de bucuriă îșĭ zîmbea unulŭ altuia și se stringeau de mânĭ. Povesteau de cei de acasă și despre bucuria ce o va pricinuì sosirea lorŭ. De foculŭ dela inimióră tăcură ca pescele, deși te-ai fi pututŭ rămâșì, că de bună sémă amêndoi erau la unulŭ și acelașĭ gândŭ. Mai alesŭ flăcăulŭ întorcea mereu vorba, ca sĕ-șĭ pótă arăta dragostea; deocamdată însĕ nu-lŭ prea sluji noroculŭ. Numai a doua ḑi isbutiră a se da împreună pe brazdă. Pavelŭ aminti de scrisórea ce i-o trimisese și o întrebà de e mulţămită cu cele cuprinse într'ênsa. Fetica se făcù roșiă ca raculŭ în ólă, dér nu dete nicĭ unŭ rĕspunsŭ hotărîtŭ. Feciorulŭ lui Novacŭ aţintì galeșŭ ochii la dênsa și-i grăì:

„Petronilo!... Tu scii câtŭ te iubescŭ și de-ţĭ aducĭ aminte, și tu mi-ai împărtășitŭ, că mĕ ai la inimă. Ascultă! Acuma suntŭ schilavŭ și prăpăditŭ, dreptŭ aceea îţĭ întorcŭ cuvêntulŭ îndĕrĕtŭ. Poţĭ sĕ mĕ lașĭ uitării, décă nu-ţĭ mai suntŭ pe placŭ."

Nepóta lui moșŭ Voina căuta cu mâhnire în ochii flăcăului și deocamdată nu fù în stare sĕ rostéscă nicĭ o vorbă. Numai lacrimĭ amare începură a-i uda ardĕtórea faţă. Vorbire fára de cuvinte, dér plină de înţelesŭ!... Elŭ o luà mișcatŭ de mână, éră ea îșĭ sprijinì capulŭ de svêcnitorulŭ lui pieptŭ. Greu cu greu isbutì sĕ mărturiséscă sĕrmana copilă, că ea n'ar fi în stare sĕ-lŭ părăséscă, chiar sĕ fi rĕmasŭ ologŭ de amêndouĕ picióreIe.

Ii sălta inima de bucuriă oșténului, ochii înecaţĭ în lacrimĭ îi căutau spre albastrulŭ cerului, curate suspinurĭ de fericire eșiau din sînu-i încălḑitŭ. Lumea întrégă era cuprinsă și de ḑece orĭ înfrumseţată în Petronila. In aceste clipite de înalte simţirĭ nu cuteza nicĭ măcar sĕ desmierde fruntea iubitei sale. Lumea se prefăcuse deodată în celŭ mai sfântŭ altarŭ și îngerulŭ ce sta înaintea lui era celŭ mai curatŭ din tóte cetele cele de susŭ.

Nu multŭ după aceea însĕ îi apucà unŭ felŭ de vioșiă șăgalnică; îi amintì de sărutarea sa cea dintâi și acum o întrebà de cumva s'a supĕratŭ pentru îndrăsnéla luată. Fata coborî ochii cu rușine și-i mărturisi, că póte totŭ n'a fostŭ fără de pĕcatŭ, de óre ce elŭ a fostŭ certatŭ cu atâtea nĕcazurĭ, ér cei de-acasă cu supĕrare atâtŭ de îndelungată. Nu ţinù de lucru cu minte nicĭ ceea ce făgăduise în scrisórea ei și-lŭ rugà sĕ nu o ţină de rĕu din acéstă pricină.

Da ce s'o ţină de rĕu cătana? D'impotrivă îi aduse aminte, că sărutarea cea d'intêi o amênase până la întêlnire și acum, de!... așa s'ar cuveni.

Veḑĭ tu ștrengarulŭ de Pavelŭ!... Așa ologŭ, cum era și totŭ îi mai umbla gândulŭ pe la drăcii.

Insĕ nepóta lui moșŭ Voina nu se dete cu una cu două, ci-i rĕspunse una și bună:

— Ḑeu, Pavele, nu-ţĭ șede bine sĕ vorbescĭ astfelŭ. Lesne ar puté celŭ de susŭ sĕ ne trimită érășĭ unŭ canonŭ pe capŭ... Sciu că mĕ iei în rîsŭ, dér n'am ce face. Trebue sĕ ne vedemŭ mai întâi la o rênduélă. Până nu ne vomŭ împreuna unulŭ cu altulŭ pentru totdéuna înaintea altarului sĕ nu ne mai gândimŭ la altceva, decâtŭ la harulŭ celŭ mare, de care ne-a făcutŭ ceriulŭ părtașĭ. Nicĭ odinióră nu trebue sĕ uitămŭ acestŭ lucru.

Nu mai ḑise feciorulŭ nicĭ o vorbă, éră fata mulţumindu-i în inima sa pentru ascultare, îlŭ strînse de mână și așa plecară amêndoi mai departe.

Când aveau sĕ rĕmână undeva peste nópte, Pavelŭ se ducea la judele satului, îșĭ arĕta dreptăţile și cerea locuinţă. Petronila petrecea nóptea într'altŭ locŭ, nevoindŭ sĕ dea pricină de bănuélă nicĭ asupra sa și nicĭ asupra iubitului sĕu. Numai în Necrașin bătură

leră (pag. 81.) și la celŭ despre tifosŭ, (pag. 71), unde se dau bune instrucțiunĭ higienice în privința nutrimentului, apei de beutŭ, aerisatŭ etc. Amŭ fi doritŭ sĕ vedemŭ câtŭ mai multe asemenea escursiunĭ în *domeniulŭ higienei, singurulŭ pe care ilŭ póte călca cu unŭ adevĕratŭ folosŭ fiă-care medicŭ, care scrie pentru poporŭ*!

Fiindcă am accentuatŭ valórea tratatului d-lui confrate Stoica și pentru medicĭ, fiă-mĭ permisŭ a-lŭ judeca și din acestŭ punctŭ de vedere.

Cu bucuriă am observatŭ, că celŭ mai pe largŭ tratatŭ capitolŭ din scrierea d-sale este capitolulŭ despre *vĕrsatŭ séu bubatŭ*. Pe 19 paginĭ și jumĕtate se trateză acestŭ flagelŭ alŭ omenirei. Unŭ tratatŭ clasicŭ, demnŭ de importanța subjetului. E lipsă ardĕtóre ca și în poporulŭ nostru sĕ străbată odată cunoscința mĕsurilorŭ preventive, *altoirea* pe o scară întinsă a copiilorŭ și a adulțilorŭ. Sĕ înțelegemŭ odată, că de când s'a introdusŭ vaccinarea, vĕrsatulŭ și-a perdutŭ natura înspăimĕntătóre, ce numai cu a ciumei se putea asĕmĕna. In Germania, unde fiă-care băiatŭ de trei orĭ se vaccinéză: în primulŭ anŭ alŭ nascerei, când intră în șcólă, și când intră în armată, în acea țéră civilisată nu esistă epidemiă de vĕrsatŭ! Autorulŭ bine observă, că în țerile civilisate episcopii și preoții au fostŭ, carĭ au contribuitŭ mai multŭ la împămĕntenirea altoiului de vițelŭ. Preoții noștri ar face o adevĕrată faptă apostolică, décă arŭ îndemna pe credincioșii lorŭ, sĕ se ultoiéscă nu din sângele altorŭ copii, ci din ultoi curatŭ de vițelŭ.

Mânecândŭ din ideia, cum s'ar puté împedeca rĕulŭ, ce morții de bólele molipsitóre și după înmormĕntare potŭ face celorŭ vii, autorulŭ își aduce aminte și de *arderea cadavrelorŭ*, ca unŭ mijlocŭ radicalŭ, pe care-lŭ doresce în interesulŭ poporului românescŭ. Cu o legitimă mândriă scriitorulŭ acestorŭ șire vine a secunda colegului sĕu din Rodna. Simtŭ o satisfacțiune morală, ca după 17 anĭ, de când primulŭ între Românĭ am agitatŭ acéstă temă, sĕ vĕdŭ și pe alțĭ colegĭ militândŭ pentru dênsa. In anulŭ 1874, la adunarea generală din Deva a Asociațiunei transilvane, încă ca studentŭ în medicină am tratatŭ despre „arderea cadavrelorŭ“. Tratatulŭ a fostŭ publicatŭ în mai multe foi românescĭ. După mine a urmatŭ Dr. Istrati în Bucurescĭ, actualulŭ profesorŭ de chemiă, ér acum confratele Stoica. Toțĭ trei medicĭ românĭ, unulŭ din Ungaria, altulŭ din România, ér alŭ treilea din Ardealŭ, amŭ fostŭ pĕtrunșĭ de o ideiă nouă, salutară, pe care amŭ dori sĕ o vedemŭ realisată la noi în folosulŭ poporului nostru. Dér asemenea reforme radicalĭ nu noi Românii suntemŭ chiămațĭ a-le introduce. In alte state s'a și întrodusŭ facultativŭ, așa că ideia trupŭ s'a făcutŭ și cuceresce mereu adepțĭ în clasele cele mai culte ale omenirei. Pentru noi ajunge a constata, că noi Românii nu suntemŭ străinĭ de orĭ ce idei nouĕ, ce' se ivescŭ în lume întru salutea poporului.

Ca de încheiere voiu sĕ relevŭ douĕ fapte din operatulŭ din întrebare: unulŭ laudabilŭ, altulŭ regretabilŭ. Laudabilŭ este, că confratele Stoica în înșirarea locurilorŭ climatice, dă preferință celorŭ din ținuturile românescĭ, — regretabilŭ este de altă parte, că vorbindŭ despre progresele, ce s'au făcutŭ prin inoculațiile antirabice, pe lângă Pasteur nu-șĭ aduce aminte și de Românulŭ *Dr. Babeșŭ*, care a perfecționatŭ metoda lui Pasteur și pe lângă asta a mai făcutŭ și face o mulțime de descoperirĭ, pentru carĭ omenirea îi va fi vecinicŭ mulțumitóre, ér noi Românii fără sémă îndatorațĭ. Décă străinii mereu citéză numele Babeșŭ, cum unŭ Românŭ l'a pututŭ uita!

Dr. Vuia.

Starea sĕmĕnăturilorŭ.

Starea sĕmĕturilorŭ pe timpulŭ dela 31 Octomvre pănă la 13 Noemvre, după raportele sosite la ministeriulŭ ungurescŭ de agricultură, se presentă astfelŭ:

După seceta, ce amŭ avut'o dela începutulŭ lui Augustŭ încóce, au urmatŭ înghețurile din Novembre, alŭ căororŭ efectŭ păgubitorŭ se simte în tóte părțile țerei. E însĕ speranță, că timpulŭ ploiosŭ și mai moderatŭ din ḑilele din urmă va ajuta desvoltarea plantelorŭ și astfelŭ se crede, că și grânele, carĭ încă n'au rĕsăritŭ, vorŭ rĕsări câtŭ mai curêndŭ.

Peste totŭ însĕ, sĕmĕnăturile de grâu și de sĕcară suntŭ slabe în tótă țera, afară dóră de puține escepțiunĭ; orzulŭ încă nu cu multŭ stă mai bine.

Prin unele părțĭ vermii și șórecii au pustiitŭ sĕmĕnăturile și în [']tralte locurĭ a trebuitŭ sĕ se samene a doua-óră. Rapița în mare parte e mulțămitóre.

De când timpulŭ s'a mai muiatŭ, economii în cele mai multe părțĭ se pórtă cu sĕmĕnatulŭ așa că e speranță, cumcă înainte de a da în iérnă, locurile destinate pentru sĕmĕnăturile de tómnă vorŭ fi tóte sĕmĕnate.

MULTE ȘI DE TOATE.

Cele mai marĭ orașe din țéră.

Cu ocasiunea numĕrărei poporațiunei din anulŭ 1890, s'au aflatŭ în Ardélŭ și Țéra ungurésca următórele orașe cu poporațiune mai mare de 10,000 de locuitorĭ:

Anume Budapesta are 506,384 de locuitorĭ; Seghedinulŭ 87,410; Szabadka 73,526; Dobriținŭ 58,952; H. M. Vásárhely 56,626; Pojunŭ 56,048; Cecichemetŭ 49,600; Aradŭ 43,682; Timișóra 43,439; Oradea mare 40,750; Pecĭ 35,246; Clușiu 34,859; Bichișŭ-Ciaba 34,608; Macăulŭ 32,667; Brașovŭ 32,549; Mișcolțŭ 32,288, Cașovia 32,203; Senteș 30,797; K. K. Felegyhaza 30,444; Șopronŭ 29,543; Alba-Regală 28,942; Czegled 27,727; Nyiregyháza 27,179; Zombor 26,889; Zenta 25,731; Neoplauta 25,180; Bichișŭ 25.093; Sibiiu 24,766; Crișulŭ-mare 24,727; Iászberény 24,594; Sarvaș 24,399; Győr 23,956; Mezőtur 23,762; Agria 23,617; Pesta nouă (Uj-Pest) 23,521; Chichiuda mare 22,923; Becichereculŭ mare 22,370; Verșețu 22,122; Hajdu-Böszörmény 21,244; Canija mare 21,234; Satmar-Nemeti 21,218; Solnocŭ 21,093; Ciongrad 20,808; Bichiș-Gyula 20,388; Orosháza 19,962; Baja 19,733; Török-Szt.-Miklos 18,777; Panciova 18,276; Karczag 18,204; Calocia 18,183; Sâmbăta 17,271; Kis-Kŭkŭlŭ-Halos 17,144; Becea vechiă 16,971; Comornŭ 16,436; Gyöngyos 16,425; Canija vechiă 15,501; Șemnițŭ și Bélabánya câte 15,280; Têrgulŭ Mureșului 15.265; Sigetulŭ Marmației 15.210; Hajdu-Szoboszló 14,732; Vațŭ 14.665; Hajdu Nánás 14,462; Papa 14,417; Măhaciu 14,415; Szegzard 14,333; Nyitra 13,784; Careii marĭ 13,595; Ungvár 13,444; Kaposvar 13,417; Sator-Alja-Ujhely 13,268; Lugoșŭ 13,136; Turkeve 13,092; Apatin 12,826; Nagy-Lak 12,806; Vesprimŭ 12,785; Mező-Kövesd 12,680; Salonta mare 12,658; Kun-Szt.-Marton 12,559; Kis-Ujszállás 12,532; Mező-Berény 12,474; Dorozsma 12,413, Duna-Földvar 12,368; Sâmbăta mare 12,342; Kis-Kun-Majsa 12,227; Dévaványa 12,159; Abony 12,157, Steyerlak-Anina 12.150; Soroksár 12,149; Mindszent 12,039; Battonva 12,024; Paks 11,937; Szt.-Tamás 11,734; Eperjes 11,330; Érsekujvár 11,304; Iasz Arokszállás 11,192; Muncaciu 11,132; Turda 11,084; Ada 11,080; Topolya 11,084; Endrőd 10,898; Gyoma 10.872; Bistrița 10,412; Iász-Apati 10,406; Strigoniu 10,350; Sâumiclăușulŭ sêrbescŭ 10,345 Biserica albă 10 342; Balmaz-Ujváros 10.273; Reșița 10,173 și în fine Miava cu 10,005 locuitorĭ.

*

Logica unui recrutŭ.

Unŭ tinĕrŭ recrutŭ a fostŭ pusŭ ca sentinelă lângă unŭ tunŭ. Fiindu-i însĕ urâtŭ, se duse în cârciuma din apropiere și cerŭ o sticlă de bere. Unŭ tinĕrŭ oficerŭ, care tocmai întrase în birtŭ 'i spuse recrutului, că a negligatŭ serviciulŭ, și i făcŭ și cunoscută pedépsa ce'lŭ aștéptă. Rrecrutulŭ ḑise: „D-le locotenentŭ, nu crede, că am lucratŭ fără chibzuință, suntŭ unŭ feciorŭ sdravĕnŭ, dér m'am încercatŭ de ḑece orĭ, ca sĕ ridicŭ tunulŭ, dér înzădarŭ, vĕ jurŭ pe onórea mea, cu *unŭ singurŭ* inimicŭ nu va puté lua tunulŭ și décă vinŭ mai mulțĭ, eu singurŭ nu potŭ se mĕ batŭ cu ei!“

*

Ḑile însemnate din viéța lui Napoleon celŭ mare.

Napoleonŭ I avea o mare predilecțiune față de ḑiua 14 a fiă-cărei lunĭ, pentru că tot-déuna i-a fostŭ norocósă. In 14 Octomvre 1805 a fostŭ lupta dela Ulm; în 14 Octomvre 1806 la Jena; în 14 Iunie 1800 lupta dela Marengo și în 14 Iunie 1807 la Friedland. Din contră numĕrulŭ 18 i-a fostŭ de multeorĭ fatalŭ; în 18 Octomvre 1813 a fostŭ lupta dela Lipsca și în 18 Iunie 1815, lupta dela Waterloo. Ludovicŭ alŭ 18-le, l'a alungatŭ de pe tronŭ.

*

Cânteculŭ privighiătórei

Unŭ Italianŭ s'a încercatŭ se pună pe hârtiă cânteculŭ privighiătórei astfel:

„Tiuu, Tiuu, Tiuu, Tiuu
Spe, tui zqua
Quorror pipi
Tió, Tió, Tió, Tió, Tió!
Gutio, gutio, gutio, gutio
Zquo, zquo, zquo, zquo,
Zi, zi, zi, zi, zi, zi, zi, zi
Quorror, tiu, zua, pipiqui.“

Călendarulŭ sĕptĕmânei.

Noemvre. are 30 ḑile. Brumarŭ.

1891 Ḑilele sĕptĕm.	Călendarulŭ Iulianŭ	Călend. Gregorian	Sórele rĕsare	Sórele apune
Dum.	10 Apost. Erast.	22 Cecilia	7. 17	4. 16
Lunĭ,	11 M. Mina și Vichen	23 Clemens	7. 18	4. 15
Marțĭ,	12 Par. Ioanŭ Milostiv.	24 Emilia	7. 00	4. 14
Mercurĭ,	13 † Par. Ioan gur. aurŭ	25 Catarine	7. 21	4. 13
Joi,	14 † S. Apost. Filip	25 Conrad	7. 22	4. 13
Vinerĭ,	15 SS, Gurie, Samona	27 Virgilius	7. 23	4. 12
Sâmb.	16 † Ap. și Ev. Mateiu	28 Günther	7. 24	4. 12

amêndoi la aceeașĭ ușă. Fata voea sĕ arete pe Pavelŭ acelora, carĭ o primiseră cu atâta bunăvoință la mersulŭ ei spre Beciu, sciindŭ că de bună sémă le va face bucuriă prietinoșilorŭ ómenĭ. Aicĭ flăcăulŭ odihni în odae, éră Petronila, ca și mai nainte, în tindă. Ḑiua următóre gazda-i puse în căruță și-i răpeḑi până în Camenița, unde avea nisce treburĭ de îndeplinitŭ. Tinerii nuștii ți mulțămiră din totŭ sufletulŭ, rĕmânênd-u-i îndatorațĭ pentru întrégă viéța lorŭ.

In sfirșitŭ séra pe'nserate ajunseră în Rocoșinŭ. Se făcuse întunerecŭ cum se cade, când se apropiară de multŭ doritele căsuțe. La Novacŭ era lumină, éră la lelea Catrina nu se vedea a fi nimenea acasă. Flăcăulŭ rĕmase afară sub ferésträ. Petronila bătŭ la ușă. In curêndŭ i-se deschise și toțĭ o încunjurară din tóte părțile. Toțĭ erau de față, nicĭ chiar Luca și Mateiu nu lipseau. Tocmai povesteau bieții de cei din depărtare.

Bucuria ce strălucea pe obrajii copilei isgoni orĭ și ce temere. Când întrebau setoșĭ cu toții despre celŭ cercetatŭ... étă că se deschide ușa și cine intră — Pavelŭ. Toțĭ strigară de bucuriă și se repeḑiră spre dênsulŭ.

Deși cea mai bĕtrână, bunica isbuti să ajungă mai întâi și mai întâi la nepoțelŭ. Ilŭ luă de gâtŭ și începŭ a-lŭ săruta, de multă vreme nu se mai putŭ apropia nimene de elŭ. In sfêrșitŭ ilŭ cuprinse toțĭ din tóte părțile. Bĕtrâna ilŭ ținea de gâtŭ, Novacŭ și moșŭ Voina de brațulŭ dreptŭ, lelea Catrina de celŭ stângŭ, ér băieții de aripile mantalei. Petronila privea cu veseliă de-oparte, încă totŭ cu dĕsagii purtațĭ din Beciu până acasă pe umĕrŭ și zimbea mulțămită.

La urma urmelorŭ începură a se mai liniști... dér nu cu toții.

Bunica numai acum își dobêndi glasulŭ și începŭ a striga cu lacrimile în ochĭ:

„Nu-lŭ mai lasŭ, nu-lŭ mai lasŭ, sĕ mĕ tae bucățele-bucățele!... Cine, ce are cu odorașulŭ meu, pe care l'amŭ legănatŭ eu, pe care l'am crescutŭ eu?... Slavă ție, maică precistă, că m'ai învrednicitŭ, sĕ-lŭ mai vĕdŭ odată în viéța mea.

Și după ce plânse sĕrmana babă îndestulŭ, începŭ a i-se văita, câtŭ suterise în lipsa lui. De bună sémă ar fi fostŭ în stare sĕ se țină tótă nóptea așa, de nu s'ar fi adusŭ aminte, că póte-i va fi fóme, mititelulŭ. Numai în chipulŭ acesta se desparți o lécă de elŭ.

Intr'aceea cătana se descărcă de ce avea pe elŭ, se puse josŭ și începŭ a povesti pățeniile. Dér nu care cumva sĕ créză cineva, că acésta fŭ singura povestire. Aș... ți-ai găsitŭ!.. De ḑece și sute de orĭ trebui sĕ spună același lucru și bĕtrâna numai o urechiă era totdéuna. Ea însașĭ istorisĭ de atâtea orĭ, câțĭ perĭ suntŭ în capŭ — firesce nu la dênsa, — cum a fostŭ colo în bătaia ceea și dincolo în orașulŭ cutare. Păcatŭ numai că prea amestecа Beciulŭ cu Țéra-Ungurésca și bătăile cu spitalele... altfelŭ sĕ fi totŭ ascultatŭ.

Se înțelege, că flăcăulŭ avŭ sĕ mai tréсă prin dofcoriile bunicăi. Indată, a doua ḑi, ilŭ și îngropă în perinĭ și în țolurĭ și nu-lŭ mai lăsă sĕ ésă la lumină, până ce nu trecŭ o sĕptĕmână cum se cade. Până atuncĭ mereu fŭ îndopată cu felŭ de felŭ de ferturĭ și de bucățele bune. Și ce e dreptŭ așa ceva nu-i strică de locŭ, de óre ce călĕtoria ilŭ slăbise fórte multŭ.

In chipulŭ acesta érășĭ se puse pe picióre nepoțelulŭ... totŭ așa de rumenŭ și de vioiu ca și mai nainte. Păcatŭ însĕ de elŭ, că totŭ se legăna puținteĺŭ când umbla și dreptŭ sĕ vorbimŭ, póte că lucrulŭ acesta se va cunósce câte ḑile va mai avé.

Dér ce are a face acésta? — Deabia mai are baba de cine îngriji... căcĭ érășĭ a apucat'o bărbăția. Din nou vede singură singurică — după cum încredințase pe tótă lumea — de tóte trebile casei și nu-i mai trebue nicĭ unŭ sprijinŭ, Dómne feresce! Intinerise din nou, și de-i vomŭ lua vorbele în aevea, simțea crescêndu-i puterile din ḑi în ḑi.

Ba adică stăi! sĕ nu ne grăbimŭ ca sĕ nu greșimŭ. Acuma totŭ nu mai ḑise ea nimicŭ, când flăcăulŭ îi aduse unŭ ajutorŭ în casă... firesce pe nepóta lui moșŭ Voina. Veselia se făcŭ în scurtă vreme după întórcere, în cășlegĭ. Tii! sĕ fi vĕḑutŭ chefŭ la bunica! Unde nu mi-țĭ începŭ sĕ salte în horă, de rĕmaseră tóte cele tinere de rușine.

Și fericirea ei ajunse la culme, când la vr'unŭ anŭ după cununiă ședea lângă leagănŭ și-șĭ păzea nepoțelulŭ. — Nu care cumva sĕ gândițĭ că e vorba de Pavelŭ celŭ mare, de Pavelŭ cătana, nu Dómne feresce! Era unŭ Păvelașŭ mititelŭ, numai ian atâtica, căruia Petronila îi dăruise viéța, éră bĕtrâna numele.

O! fericițĭ, de trei orĭ fericițĭ aceia, carĭ se iubescŭ cu iubirea omenirei noștri. Bucuriă nestrămutată este plata lorŭ pe pĕmêntŭ și odată, odată... susŭ, dincolo de bolta cea albastră.....

I. Urban Jarnik.

Bursa de mărfurĭ din Budapesta dela 18 Nov. n. 1891

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Preţulŭ per 100 chilogr. dela	pănă
Grâu Bănăţenescŭ	80	11.30	11.50
Grâu dela Tisa	80	11.30	11.50
Grâu de Pesta	80	11.25	11.45
Grâu de Alba-regala	80	11.30	11.50
Grâu de Bácska	80	11.30	11.50
Grâu ung. de nordŭ	80	—.—	—.—

Sĕminţe vechĭ orĭ nouĕ	soiulŭ	Calitatea per Hect.	Preţulŭ per 100 chilgr. dela	pănă
Sĕcară		70—72	10.40	10.55
Orzŭ	nutreţŭ	60—62	6.40	6·75
Orzŭ	de vinars	62.—	6.95	7.45
Orzŭ	de bere	64.—	7.65	9.
Ovĕsŭ		39.41	6.40	6.65
Cucuruzŭ	bănăţ.	75	6.65	6.75
Cucuruzŭ	altŭ soiu	78	6.60	6.65
Cucuruzŭ	„	—	.—	.—
Hirişcă	„	—	5.65	5.90

Preţulŭ pe 100 chilograme.

Producte div.	Soiulu	Cursulŭ dela	pănă
Sem. de trif.	Luţernă ungur.	42·—	48.—
—	francesă		—.—
—		—.—	—.—
„	roşiă	52·—	60.—
Oleu de rap.	rafinatŭ duplu	39·50	40.50
Oleu de in		6·75	7.—
Uns. de porc	dela Pesta	57·50	58.—
„	dela ţéră	—.—	—.—
Slănină	svĕntată	49.50	50.—
„	afumată	55.—	56.—
Sĕu		39.	38.—
Prune	din Bosnia în buţĭ		
„	din Serbia în sacĭ		
Lictarŭ	slavonŭ nou	17·—	17.50
„	bănăţenescŭ		
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoşĭ	unguresci		
„	sĕrbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
„	galbină strecurată	36 —	38.—
Ceară	de Rosenau	140.	141.
Spirtŭ	brutŭ	22.50	23.—
„	Drojdiuţe de spirt	24.50	25.—

Bursa din Bucurescĭ din 18 Novembre.

Valorĭ	%	cumpe
Rentă română perpetuă 1875	5%	97.
Renta română amortisabilă . .	5%	96.—
dtto	4%	81.¼
Renta rom. (rurale convertite)	6%	99.½
Oblig. de statŭ C. F. Române	6%	—.—
idem idem	4%	—.—
Imprumutulŭ Openheim 1866 .	8%	—.—
Imprumutulŭ Oraş. Bucurescĭ .	5%	—.—
idem idem din 1884	5%	93.½
idem idem din 1890	5%	94.½
Impr. or. B. cu prime Loz. fr. 20	—	—.—
Credit fonciarŭ ruralŭ	7%	—.—
idem idem	5%	99.⅜
Credit Fonc. Urb. din Bucurescĭ	7%	103.¼
idem idem	6%	102·—
idem idem	5%	92.¾
Credit Fonc. Urban din Iaşĭ. .	5%	84.—
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10 fr V. N.	270.—
Banca Naţion. ult. div. 83.—	500	1490
Dacia-România ult. div. 30 lei	200	360.-
Naţionala de asig. ult. div. 32 lei	200	—.—
Banca Rom. ult. div. fr. 15.— .	500	.—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 5 l.	250	—.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	—.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	—.—
Soc. de Reas. ult. div. 15 l. aur	200	—.—
Societ. de Constr. ult. div. . .	—	—.—
Societ. de Hârtie ult. div. . .	—	—.—
Agio în Bursă	—	—.—
Rubla de hârtie	—	
Banca Naţion. a României .	—	
Scompt.	5%	
Avansurĭ pe efecte	6%	
vansurĭ pe Lingourĭ	6%	

Cursulŭ losurilorŭ private din 11 Nov.

	cump.	vindo
Basilica . . .	6.20	6.70
Creditŭ	183.75	184.50
Clary 40 fl. m. c. . .	51.75	52.75
Navig. pe Dunăre . .	121.-	123.—
Insbruck	23.25	24.25
Krakau	22.20	22.50
Laibach	21.75	22·75
Buda	51.50	52.50
Palffy	52.25	53.
Crucea roşie austr.. .	16.25	16.75
dto ung. . .	10.40	10.80
dto ital. . .	11.50	12.50
Rudolf . . .	19.50	20.50
Salm . . .	59.—	60.—
Salzburg	24.—	25.—
St. Genois . . .	61.—	63.—
Stanislau	27.50	29.50
Trieitine 4½% 100 m. c.	130.—	133.—
dto 4% 50 .	58.50	61.50
Waldstein . . .	35.75	36.75
Windischgrätz . . .	49.50	—.—
Serbescĭ 3% . . .	35.50	36.50
dto de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4% . .	113.50	114.—

Tergulŭ de rîmători din Steinbruch. La 16 Nov. n. starea rîmătorilorŭ a fostŭ de 127,428 capete, la 17 Nov. au întratŭ 3294 capete şi au eşitŭ 705 rĕmânĕndŭ la 18 Nov. unŭ numĕrŭ de 130017 capete. — Se notéză: marfa *ungurescă* veche, grea dela 45 pănă la 46 cr. marfă *unguréscă* tineră grea dela 47½ cr. pănă la 48— cr., *de mijlocŭ* dela 47 cr. pănă la 47½ cr. — *uşóră* dela 45— cr. pănă la 46— cr. — *Marfă ţĕrănéscă* grea dela 43— păna la 45— cr. — *de mijlocŭ* dela 43 – cr. pănă la 45— cr. *uşóră* dela 43 —cr. pănă la 44 cr. — *Marfă de România* de *Bákony* grea dela — cr. pănă la — cr. transitto mijlociă grea dela — cr. pănă la — cr. însĕ transito uşóră dela — cr. pănă la — cr. transito dto ţepósă grea dela — cr. pănă la — cr. transito mijlociă dela — cr. pănă la — cr. *Marfă sĕrbéscă* grea dela 45—46 cr. transito, mijlociă grea dela 45—46 cr. transito uşóră dela 43—44 cr. Porcĭ îngrăşaţĭ de unŭ anŭ dela — cr. pănă la — cr., îngrăşaţĭ cu cucuruzŭ dela — cr. pănă la — cr., îngrăşaţĭ cu ghindă dela — cr. pănă la — cr. Cântăriţĭ la gară cu 4½.

Preţurile cerealelor din piaţa Braşovŭ.

din 20 Noemvre 1891.

Mĕsura sĕu greutatea	Calitatea.	Valuta austrlacă. fl.	cr.
1 H.-L.	Grâu cel mai frumos	8	80
„	Grâu mijlociu . .	8	30
„	Grâu mai slabŭ . .	7	90
„	Grâu mestecatŭ . .	5	60
„	Sĕcară frumósă .	6	60
„	Sĕcară mijlociă .	6	40
„	Orzŭ frumosŭ .	5	—
„	Orzŭ mijlociu .	4	80
„	Ovĕsŭ frumosŭ .	2	60
„	Ovĕsŭ mijlociu .	2	40
„	Cucuruzŭ	5	50
„	Mălaiu	4	20
„	Mazĕre	9	20
„	Linte	15	—
„	Fasole	5	50
„	Sĕmênţă de inŭ . .	9	50
„	Sĕmênţă de cânepă	4	60
„	Cartofĭ	1	40
„	Măzĕriche	—	—
1 kilă	Carnea de vită . .	—	48
„	Carnea de porcŭ .	—	48
„	Carnea de berbece	—	28
100 kile	Sĕu de vită próspĕtŭ	24	—
	Sĕu de vită topitŭ	34	—

Cursulŭ la bursa din Viena

din 20 Noemvre a. c. 1891

Renta de aurŭ 4%	101 90
Renta de hârtiă 5%	100 45
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	116.—
dto argintŭ	97.30½
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune] . .	110.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisunei] . .	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) . .	—.—
Bonurĭ rurale ungare	89.30
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	—.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	136.50
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	128.75
Galbenĭ împĕrătescĭ-	5.62
Napoleon-d'orĭ	9.38
Mărcĭ 100 împ. germane	58.—
Londra 10 Livres sterlinge . . .	118.—

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 21 Noemvre st. n. 1891.

	Cump.	Vĕnd.
Bancnote românescĭ	9.32	9.36
Argintŭ românescŭ .	„ 9.24	„ 9.29
Napoleon-d'orĭ . .	„ 9.34	„ 9.37
Lire turcescĭ . .	„ 10.48	„ 10.53
Imperialĭ	„ 9.48	„ 9 53
Galbinĭ	„ 5.45	„ 5.50
Scris. fonc. „Albina" 6%	—.—	„ —.—
„ „ „ 5%	„ —.—	„ —.—
Ruble rusescĭ . . .	„ 106.—	„ 107.—
Mărcĭ germane .	57.50	„ 58.—

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Proprietarŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
Gregoriu Maiorŭ.

AVISŬ.

Se aduce la cunoscinţa On. publicŭ, că fiindŭ necesitate la reparaturĭ mai marĭ, băile de aburŭ vorŭ fi închise de Mercurĭ adecă dela *13 (25) Noemvre* pănă la *7 (19) Decemvrie a. c.* ear băile de vană vorŭ fi închise de Mercurĭ *13 (25) Noemvre* pănă Mercurĭ $\frac{2\ Decemvre}{20\ Noemvre}$ *a. c.*

Braşovŭ, în 21 Noemvre 1891.

Eforia şcólelorŭ centrale române.

713, (2—1).

Concursŭ.

Pentru întreţinerea a 4 copii dela şcólele medii române gr. or. din locŭ — adecă a Internatului Christurianŭ — cu cvartirŭ, costŭ, luminatŭ, spălatŭ şi încăldţitŭ, sĕ deschide concursŭ de îngrijitorŭ cu terminŭ de 10 dile dela prima publicare.

Condiţiunile mai detailate sĕ potŭ afla la Epitropia parochială a bisericei Sf. Nicolae din locŭ.

Doritorii de a lua în îngrijire acestŭ Internatŭ au sĕ înainteze recursele lorŭ la comitetulŭ susŭ numitei bisericĭ.

712,3—1 **Comitetulŭ parochialŭ.**

711,1—1

INVITARE.

la adunarea generală (şedința de încheiare) ce se va ține astăḑĭ Sâmbătă în 21 Noemvre 1891

séra la 8 óre

în restaurațiunea lui Iohann Geist. — Piața Nr. 20.

Ordinea ḑilei:

1. Raportulŭ despre activitatea biroului de informațiunĭ pentru străinĭ în anulŭ 1891.
2. Propunerea şi hotărîrea, décă biroulŭ pentru străinĭ sĕ rĕmână în ființă şi pentru anulŭ 1892.

Domnii membrii ai comitetului suntŭ rugațĭ a se înfățişa în numĕrŭ câtŭ mai mare. **Preşedintele.**

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.